

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Осінь.

Понад доли, понад гори
Грають сурми, бють тамбори
І голосять на весь світ,
Що літна пора минула,
Що весна як би й не була,
Щоби знав усякий рід.

І здрігнула ся природа,
Се для всіх лячна пригода —
Здивували ся поля:
Гляньте, жовтою стернею
Їде, їде четвернею
Пані Осінь холодна.

І злякали ся пташата,
Утікають зимувати
На полудне у вирій,
Ліс, діброва, поле мовкне
І зелене листя жовкне
При дорозі осінній.

Мов чарівні, сонні крила,
Сіра мрака оповила
Чорний бір, розкішний гай,
Все там наче сном заснуло,
Перед Осінню клякнуло
Гине цвіт, весни розмай.

Лиш одні не вянуть цвіти:
То плекають наші діти
В грудях соняшні світи,
Вчуть ся Осінь побіджати,
Криги ледові ламати
І нової ждуть — Весни.

Ю. Ш.

Ціна числа 40 марок.

Про князя з гадиною в нутрі.

(Українська легенда.)

Благословенний начальник держави, що має розум ясний і руки чисті, бо він передвиджує лихоліття і безпощадно нищить киринників.

Як на зєдинених землях Галича й Київа володів розумом перший по Соломоні галицький князь Данило, син Романа, — прийшли на землі України страшні й великі орди Татар. Мов чорні хмари облягли вони Київ, де боронився Даниловий намісник Дмитро. Непереглядні татарські полчища вибили до ноги галицьке військо в Київі й дістали живцем у свої руки пораненого на цілім тілі воеводу Дмитра. Опісля здвигнулися на Володимир Волинський, на Теребовлю й Галич, здобуваючи всі українські міста.

А хоч князь Данило розумний був, як Соломон, не міг знайти можности оборони перед татарською навалою. Не міг, бо на Україні повстали три великі партії й жадної не можна було переконати, що вона зле думає. Перша з тих партій казала, що треба піддати ся Татарам, бо думала, що тим способом позбудеться данин на княжий двір і доскулить княжим урядовцям. Друга з тих партій казала, що треба оперти ся на союзи з західними державами, але для оборони краю також не хотіла навіть тимчасово понести жадних жертв. Праця тих партій полягала виключно на тім, що взаємно себе лаяли й прозивали одні других за проданцями. А народ, перед яким вони відкривали свою наготу, уявляв собою третю, найбільшу партію — безпартійних. Він із байдужністю ждав на те, що прийде.

Бачучи все те, опустив князь Данило Рідний Край і виїхав у чужину, бо не хотів наразити на смерть найліпших, які булиб погибли в безвиглядній боротьбі. Він рахував іще на те, що як народ покоштує тягарів чужої влади, то навчить ся цінити свою. А Татари розляли ся по всій Україні й огнем, мечем та полоном знищили її до тла.

А як двічі перецвила черешня, відійшли Татари з України в степи і затужив за рідною землею великий князь Данило. І через Мукачів перейшов шлях карпатський і вступив на Галицьку Землю. Запах спаленини ще не уступив був із нашої нещасної землі. Скрізь видніли згарища осель і блукали останки населення. Великий князь Данило не мав де навіть голови склонити, аж хтось із його почоту довідався, що в Синевідську заховав ся ще не знищений малий монастир у недоступнім місці. Туди поїхав князь Данило на нічліг.

З журби не міг заснути великий князь Данило. І до рана перевертався на ложі чернечім. А як досвіта монахи почали йти на молитву до каплиці, пішов і він з ними. В раннім сумерку побачив між ними одного старенького, сивого як голуб, монаха й постановив після богослуження поговорити з ним про свої заміри відбудови землі.

Незабаром оба сиділи в келії. Червоне промінє сонця заливало зелені бори над Опором. Оживлене вступило в утомленого князя. Він запитав:

— „Старче, де перебув Ти молодість свою?“

— „В Індії, княже,“ — відповів монах.

— „Як попав Ти в той далекий край?“

— „Як половецький полонений, проданий як невольник“.

— „Тим цінніша буде порада твоя. Бо кождий, хто довго мучив ся на чужині, вміє цінити Рідний Край і свою владу“.

— „Так, великий княже! Чим я міг би Тобі послужити?“

— „Порадою. Скажи мені, що ти уважаєш найважнішим при відбудові держави?“

— „Старець задумав ся. По довшій мовчанці сказав:

— „Відповім Тобі казкою на Твоє питанє.

То було давно, дуже давно, ще як на землях нашого народу не панував Твій рід. Але Київ уже стояв тоді там, де й тепер стоїть. І володів у нім князь, якого імя забули пізніші покоління, бо не вміли писати літописі. Раз той князь напив ся під ніч елинського вина й заснув. А о півночі почала його мучити спрага. Він виняв збан із водою, що стояв біля ложа його і напив ся води. А тої ночі мала там гадина молоді і їла їх. Але одно гаденя висмикнуло ся їй і сховало ся в збані з водою. А як князь пив воду, проковтнув мале гаденя і не запримітив того. Аж як воно почало рости в череві князя, відчув він великі болі. І завіззав зі всіх сторін лікарів і знахорів, щоб вилічили його. Але вони не могли вигнати гадини з черева князя.

Тоді сказав князь: Не можу вже довше терпіти болів, які зіслали мені злі духи. Поїду в святі міста Єлинів і Євреїв, може там знайду лік, або заклія.

І вибрав ся з великим почотом і дружиною з бігом Дніпра на полудне — суходолом і водою на човнах. А як побачив устє Дніпра, жаль йому стало опускати рідну землю й казав розбити там намети.

Було гаряче літо. Втомленого болем і спекою князя опанував сон. І князь заснув. І спав з отвертими устами. А біля нього сидів тіун*) і думав. У тім побачив, як з уст князя виставила голову гадинка й почала віддихати свіжим воздухом. Тіун сидів спокійно, притаївши віддих і ждав, що з сього дальше буде.

А в місці, на якому стояв княжий намет, жила в земній норі друга гадинка. Вона звітрила першу й виповзла зі своєї норі. Побачивши голову тої гадинки, що виставала з уст князя, сказала до неї:

— „Пек тобі! Погана! Ти чого влізла в того князя, що давав лад великій землі, й мучиш його?“

А княжа гадинка відповіла:

— „Мешкаю собі там, де мені хочеться і роблю те, що мені подобається! Я нікого не боюся!“

А земна гадинка сказала їй на те:

— „Ех, якби той князь мав розумного тіуна, то він знайшов би вже спосіб, як тебе вигнати!“

Княжий тіун весь перемінив ся в слух і слухав іще уважніше. А княжа гадинка запитала глумливо:

— „І як же він вигнав би мене?“

А земна гадинка відповіла:

— „Взяв би горіхів і посолив би сілю й дав їсти князеві. А потім три дні не дав би йому пити нічого. І ти виповзала би сама зі спраги й убилиб тебе та посікли на шматки“.

На те з гнівом відповіла княжа гадинка:

— „А ти, дурна, повинна мовчати! Бо сидиш у своїй норі на казані, повнім золотих монет. І якби той князь мав мудрого тіуна, то він уже знайшов би спосіб, як тебе знищити і забрати скарб!“

— „І як же він доконав би сього?“ — запитала глумливо земна гадинка.

— „А ось як! — відповіла княжа гадинка. — Взяв би казан з оливою, поклав на огонь, щоб закипіла і влив би в твою нору. Ти зварилася в кипучій оливі, а він взяв би скарб“.

*) Тіун = управитель.

Так сварили ся обі гадинки. А княжий тіун сидів неповоротно й уважно слухав. Опісля гадинки поповзли — кожда в свою криївку. Князь збудив ся і наказав:

— „Дайте знак, щоби звивали намет, бо поїдемо дальше!“

Але княжий тіун відповів:

— „Мусимо ще тут три дні і три ночі перебути, бо я хочу спробувати ще одного ліку для Тебе, княже!“

Князь зараз згодив ся, бо мав великий біль. А тіун наказав принести оріхів і посолив їх сілю і дав їсти князеві. А потім три дні не давав йому нічого пити. І з черева князя виповзла гадинка, мучена спрагою і її на місці убили й посікли на шматки. Князь не чув уже болу і виздоровів. І зараз хотів вертати. Але тіун сказав:

— „Мусимо ще пошукати коштів нашої подорожі!“

І казав налити оливи в казан і покласти на огонь, щоб закипіла і влити в нору земної гадинки. А вона почала варити ся в кипучій оливі і з болу кричала:

— „Найбільш нікчемні ті, що взаємно зраджують свої слабії місця! Ті власне мусять загинути так, як загинула гадинка, що сиділа в череві князя, і як гинуть, земна гадинка!“...

Князь Данило уважно слухав казки старого монаха, а вислухавши до кінця, сказав:

— „Спасибіг, старче! Я зрозумів Твою казку і покористуюсь наукою. А як знов починатиму якесь діло, прийду вдруге по науку до Тебе“.

— „Для приятеля нашої землі все стоїть отвором келія і серце старого скитальця“, — відповів старець.

Незабаром записала літопись, як великий князь Данило безпощадно нищив огнем і мечем ті українські села, що не хотіли визнавати своєї влади і воліли татарську, аби тільки не свою. Але ніхто не знав, що ся думка князя назріла в нім у хвили, коли в Синевідську слухав казки старого монаха.

Переповів: *Осип Назарук.*

Роман зі Славної.

Книжечка.

Є вірні в мене други
І любя є рідня,
Одначе наймиліша —
Се книжечка моя.

І жила ся із нею
Діточая душа,
Бо в радости втішає,
А в смутку розважа.

Добро мені покаже,
Від злого відверта,
До Правди шлях прямує,
Де Воленька свята.

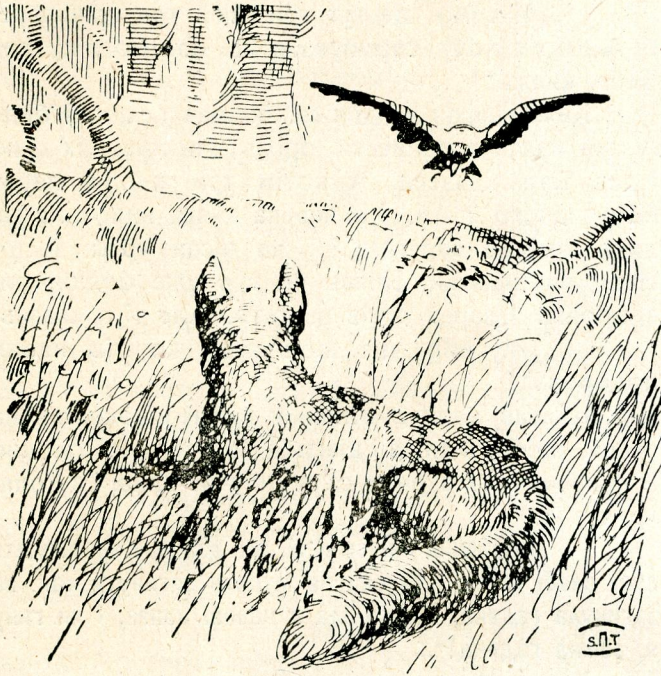
І ум мій молоденький
Огорне в блеск знання,
Щоб йти у путь правдиву —
Ніколи наманя.

І серденько мрійливе
Любовю уквітча
І чесноти квітками
Душу мені ввінча.

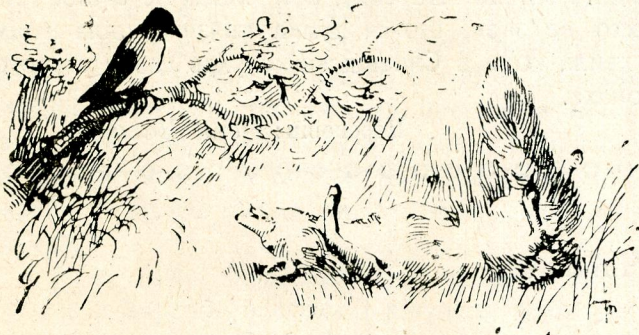
І другів я кохаю,
І люблю всю рідню,
Одначе найсильніше —
То книжечку мою.

Лис і ворона.

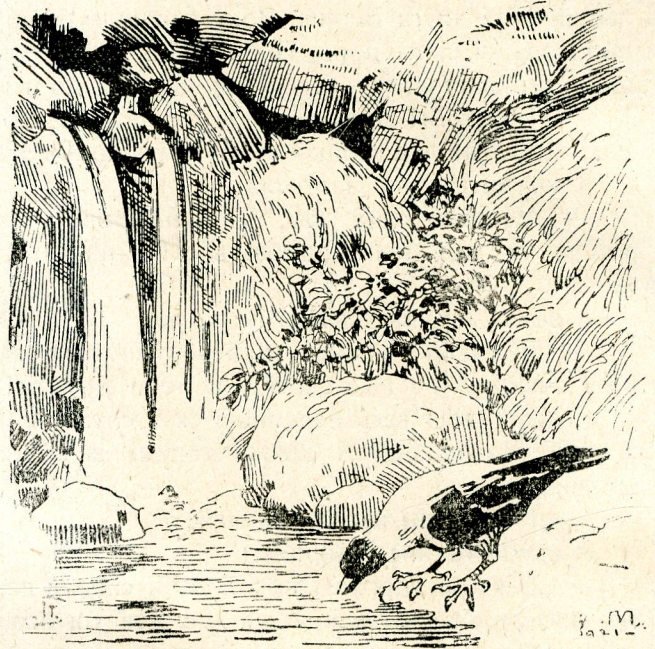
(Байка з образками А. Ваташука.)

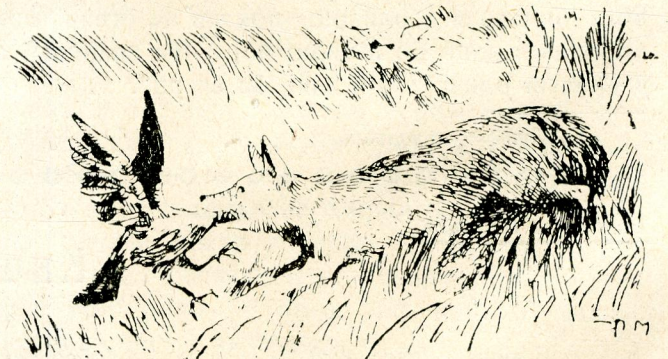
Положив ся лис в траві тай у своїй голові
 Думає, гадає:
 Як би добычу знайти, а далеко не іти,
 Бо вже сил не має.
 Аж тут ворон надлетів, недалеко він і сів,
 Лиса оглядає.
 А лис стогне і кричить: „вие, йойкає, пищить,
 Каже, що вмирає.

Ах, мій друже! Подивись! Злий не будь, змилосердись!
 Бачиш? Я вмираю!
 В горлі щось мене давить, десь у груди аж кипить
 І горячку маю.
 Йди водиці принеси, мені спрагу загаси,
 Бо умерти мушу,
 Тай в письмі святім стоїть: „Жаждушого напоїть!“
 Вибав грішну душу!

Дума ворон: От бідак! Може і мені хто так
 Деколи допоможе!
 Правда, грішник він старий, вже немало зів курий,
 Даруй йому Боже?
 Хто не знає з нас біди? Тож летить він до води
 В дзюб свій набирає.

Тай у горло „бідака“ лле воду з дзюбика,
 Робить так, як знає.
 Та вода лиш з дзюба кап — лис зубами тільки клап,
 Тай ворона має.
 Та ще й каже: „Є дурні, що полізуть в рот самі!“
 Сів тай заїдає.

Микита Магир.

Софія Веселка.

Добре серденько.

„Навчи мене, мамо, як панчішку плести!“
 Просила раз Надя і мама навчила.
 „Бо радаб я теплі панчішки занести
 Сироті-Марійці... позволь, нене мила!“

Не плакала Надя, як пальчики мліли,
 Як дротом шарнулась у личко маленьке,
 Бо думоньки легкі при праці летіли
 Д' Марійці, що дасть їй одіне тепленьке.

А мама за пильну роботу хвалила
 І ще дарувала суконку Надійки.
 На радощах несла, дитинонька мила,
 Дарунок для тої подруги — Марійки.

П о е т.

Був собі раз один хлопець дуже бідний —
 такий бідний, що цілком нічого не мав. Він хо-
 див собі з села до села, з міста до міста, — ча-
 сто блукав лісами та полями.

Одного разу вийшов він на високу гору, що
 на ній сидів орел.

Орел дав йому одно своє перо.

Коли хлопець виходив, зранив ся в груди
 й кров присла з рани.

Він затяв перо й почав на стіні скелі, вмо-
 чивши орлине перо в своїй крові, писати дуже
 гарні річі. І довго так був на сій горі й писав
 орлиним пером. Відтак забажав знову зійти між
 людей — орел зніс його на своїх крилах на
 долину.

І знову ходив хлопець із кривавою раною
 по всім світі, а де прийшов, писав орлиним пером,
 умоченим у своїй крові, на скелях, на стінах хат,
 у лісі на біленькій корі берези.

А писав так гарно про се, як люди лю-
 блять одні других, як дерева розмавляють, як
 пташки купують ся в ранній росі, та співають
 сходячому сонцю! А вже найкрасше писав про
 тую долю нещасних сиріт і так їх жалував, що
 його власні сльози падали на сі букви й засти-
 гали правдивими перлами. І читали люде сі слова
 й дивували ся хлопцеві та тішили ся ним і ду-
 мали, що добре в країні, де є такі люди.

І назвали його поетом.

Раз забажали люде віддячити ся хлопцеві
 за його труд кровавий.

Прибігли кравці й шевці та убрали його
 гарно, кухарі нагодували.

Прийшов лікар і перев'язав рану, щоби кров,
 що спливала, не томила молоденького серця, та
 заборонив остро писати кров'ю щонебудь. Ку-
 пець приніс у гарнім каламарі чорнило, а золо-
 тник оправив орлине перо та прибрав самоцвітом.

А володар сеї країни запросив поета до
 себе, подарував йому золоте крісло та іменував
 членом своєї ради.

Незадовго забув поет, за що люде так обда-
 рували і вивисшили його і він перестав писати;
 займав ся справами держави, заключав угоди
 з купцями, доробляв ся маєткю.

Залюбки розпирив ся на своїм золотім
 кріслі. А люди цілої країни посумніли та казали,
 що багато красше було, коли сей поет, ще як
 обдертий хлопчина блукав ся по світі та кров'ю
 з під серця свого писав і слізми-перлами
 плакав.

Гая.

Осінь іде...

Затих вже гай...
 Уже не чуть,
 Як соловейки в нім лящуть,
 Й давно минув вже місяць май.
 Затих вже гай...

Вже осінь йде...
 Криє туман
 Діброву, річку, гай і лан...
 Пожовклий лист на шлях паде. —
 Вже осінь йде...

Вільштина Остап.

Україна!...

Краю милішого, ріднішого
Як Україна —
В світі нема.
Слова солодшого, звучнішого
Як „Україна“ —
В світі нема.
Служби чеснішої, вірнішої
Як для України —
В світі нема.
Жертви чистішої, святішої
Як для України —
В світі нема!

В падолисті, 1918.

Марійка Підгірянка.

Сам-самісінький.

Було се тоді, як цариця Катерина нашу славу Січ зруйнувала. Багато тоді наших людей погинуло, а багато повивозили Москалі гень далеко від Рідного Краю в холодну Сибір, у сніги непроходимі.

На запорозькому хуторі жив старий запорожець-удовець Охрім Яременко з дванадцятилітнім внуком Петриком.

І старого Охріма Яременка вивезли. І він був їм чомусь небезпечний. Коли прийшли забирати його, малий Петрик кинувся дідусеві на шию й лепетав:

— Дідусю, дідусю, я не кину, не оставлю вас, я піду з вами!

І пішов.

Довго, довго везли їх кибіткою. В кінці привезли на призначене місце, в Сибір холодну, в сторони, де сливе весь рік лежить сніг, а вода покрита кріпкою, товстою кригою. Тихо й пусто там. Люде ходять одіті в шкіри, в теплі шапки, в шкіряні чоботи. А живуть під снігом. Вигребують собі в снігу печери, пороблять сходи й так живуть. Іздять собаками тому, що вони легко бігають по снігу, або оленями; сей олень привик до холоду й сам собі з під снігу добуває мох і траву й сим кормить ся.

Все те зразу дуже цікавило малого Петрика. Він усьому приглядався, всім цікавився, про все розпитував. Скоро він і найшов собі й товаришів між дітьми Самоїдів. Добрі були люде сі Самоїди і полюбили старого Охріма, що їм не раз у пригоді ставав, бо вмів лічити недуги й його внучка Петрика. І гарно жилоб ся їм там, колиб не туга за Рідною Країною. Всюди добре, та дома найкраще.

Минуло так кілька літ. Петрик виріс на дужого хлопця, а дідусь іще більше постарівся. Лагодився вже поволи в дорогу на той світ.

Жили вони там із сього, що полювали на звірів, а шкіри з них продавали в недалекій місцевості.

Коли вже Петрикови було шіснадцять літ, він почав сам без дідуся їздити, а немичний уже дідусь оставав дома.

Раз так перед Різдом зібрала ся ціла валка Самоїдів, прилучився до них і наш Петрик. Наклали шкір у сани й поїхали.

Ось відїхали вони вже з двадцять верств. Аж в одних санях розпряг ся олень. Ремені упряжі потріскали. Він задержався, став перепрягати оленя. І товариші його задержалися, дожидають його.

Та Петрикови не хотіло ся ждати.

— Чого мені ждати? — сказав він, — дурно час тратити. Тай мерзнути мені не хочеться...

І поїхав наперед сам самісінький.

їхав він, їхав сам і попав ся на білого медведя... Олень налякався, кинувся в бік, санки перевернулися, Петрик у кучугуру снігу, — а олень й слід застиг.

Лежить він у снігу, боїть ся ворухити ся, щоб медвідь не роздер його й прикинув ся мертвим.

А мороз лютий! Чує нещасний, що проймає його мороз. Руки, ноги камініють від стужі, лице щипає, голова вся в огні, в нестямі. Медвідь одійшов, а Петрик уже так окован, так ослаб, що й рушити ся не може.

І був би пропав. Та надїхали з поворотом Самоїди, що кілька днів тому перед тим вибрали ся були продавати шкіри й замітили його. Вони задержали оленів, підійшли до нього, підняли його і стали відтирати снігом.

Прийшов у кінці до себе наш Петрик.

Повели його до дідуся. Дідусь налякався, а коли довідався від нього, як усе склалося, сказав:

— Бачиш, се наука для тебе, не кидай ніколи товаришів. Знай, що разом купують людям жити легше. Один ослабне, так другий допоможе йому. — Гей, гей! Колиб увесь наш народ розумів се, то й наша Україна інакше стоялаб. Не панував би ворог над нею, колиб усі згідно йшли до одної цілі, а не кождий своїм розумом, не кождий окремо! — закінчив дідусь.

Від тоді Петрик уже ніколи не кидав товаришів. А коли по дідусевій смерті вернув на Україну — заохочував усіх земляків до згідної праці, до спільного труду для Рідного Краю, для Рідного Народу.

Антін Лотоцький.

Карпати.

Стоять задумані Карпати
Немов фортеці ті міцні;
Для них смішний є рев гармати,
Що там десь чути в долині...

Стоять задумані — понурі
Й усе мов пнуть ся в небеса;
Вони сміють ся з грому-бурі,
Смішна для них долин краса...

Стоять задумані — суворі
І вічно гордо-мовчазні;
Стоять і слухають, як зорі
Шепочуть казку в висоті.

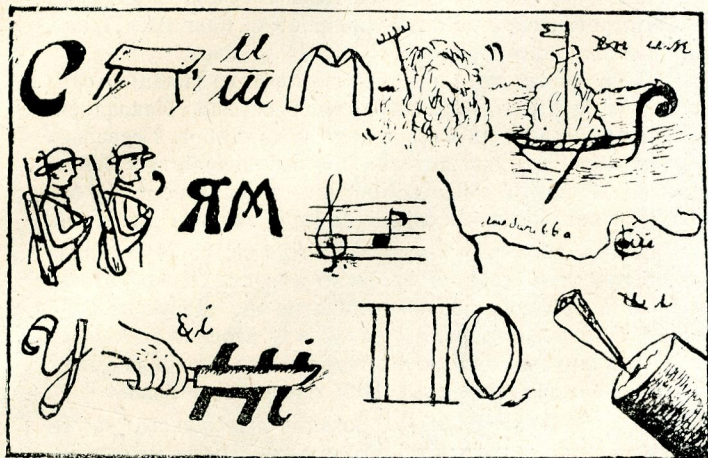
Вільшана Остап.

Ребуси, загадки й шаради.

Ребус ч. 20.

(Уложили О. й Т. Савки.)

□ □ □

Загадка складова.

Ар, кол, Чи, вар, до, Ель, са, На, ла, у, ни, до, мо, ум, ги, ра, но, пак, рин.

Порозкидані склади зложити так, щоби початкові й кінцеві букви поодиноких слів, читані з гори в долину, дали імена дівчинки і хлопчика.

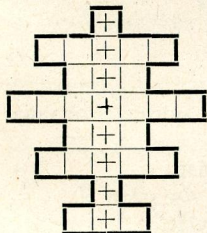
Значіне висказів:

1. Мужеське ім'я.
2. Назва війська.
3. Прилад до чаю.
4. Країна щастя.
5. Місто на Україні.
6. Козацька шапка.
7. Ріка в Італії.

□ □ □

Фігуральна загадка.

(Уложив Люсьо Волянський.)

1. Має Прут на початку.
2. Стручкова рослина.
3. Рoste в лісі.
4. Прилад до тертя конопель.
5. Столиця Запорожа.
6. Пора року.
7. Має око в середині.
8. Рослина.

Букви на місці хрестиків, читані з гори в долину, дадуть назву збірки поезій для дівчор сучасної української поетки. — Назвіть авторку?

□ □ □

Ломиголовка.

(Уложив Нусьо Думін.)

В кождім реченю відчитайте назву якогось дерева:

1. Іду берегом ріки.
2. Хріновий сос на тарели.
3. До Геня лица надасть ся біла одіж.
4. Вони мали пару коний.
5. Щаслива дорога.
6. Чи заставиш няню бавити дитя?
7. В часі дощу зорі ховають ся за хмари.

□ □ □

Шаховий коник.

(Уложили Янка й Слава Ничайєні.)

ле	сте	ють	сох	жать	тек	го	со
ді	ви	зе	ла	ні	ви	а	що
пи	ні	ла	ле	ла	з то	кі?	що
Го	ди	тай	во	го	ла	та	над
ла	чер	Мо	тек	ють	ни	го	дов
кров	ми	У	мо	ї	го	ні	ги
ла	ні	сте	дов	ми	ли	ла	дов
па	го	Тек	кра	ні	на	мо	си

Ідучи від складу **Го** слідом шахового коня, зложіть фрагмент із гарної поеми Шевченка. Назвіть сей твір?

□ □ □

Шарада.

(Уложила Слава Я.)

Перше і друге
В кожного з нас є,
У одних звичайне,
В других мідяне.
Третього звичайно
Ніхто не видає,

Бо поки діждеть ся,
Загине, вмирає:
Цілість се звичайна
У світі звірюка,
Часом ангел з неба,
А часом падлюка!

За влучні розвязки сих загадок призначені до розльосовання 3 премії, а саме: „Максим й Марко“.

Розвязки загадок

з 17 числа „Світа Дитини“.

Ребус ч. 18: Околиця Станіславова.

Магічний квадрат: Україна.

Загадка зі слів: Уляна Кравченко.

Загадка: Калина.

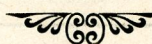
Шарада: Армати.

Влучні розвязки надіслали:

О. Солтисівна, К. Зарицька, Н. Думін, Р. Бариліак, Д. Яремівна, Т. Фодчук, М. Охримовичівна, О. Кузьмак, Л. Волянський, Й. Горняткевич, М. Попович, Б. Сайко, О. Сл. Ст. Миланіч, І. Я. Гринчуки.

Вислід льосовання:

Премію „Нечемне вороня“ виграли: Тарас Фодчук в Орельці, Йосафат Горняткевич у Станіславові, Іванна й Ярослав Гринчуки в Матієвій, п. Лабова.

Переписка Редакції.

З причини поступенного зросту доріжні, ми приневолені піднести на IV квартал ціну передплати на **240 Мп.** або на одну срібну корону передвоєнну, а на Волині 50 копійок срібних. Поодинокі число коштує тепер **40 Мп.**, а може до кінця року ще „підскачить“.

Просимо уклінно як найскорше надсилати передплату, бо теперішній гріш із кожним днем менше вартний і Видавництво поносить великі страти, наколи замість передплати одержує посліплату.

Кожний бачить наглядно, що в нинішніх часах часопись і книжка належать до найтанших предметів, які кождий може собі купити, бо за одну корону перед війною, не могло ніяке видавництво дати 6 чисел такої газетки, як „Світ Дитини“. Платіть сріблом, або чужою валютою, то побачите, що далеко танше платите, як перед війною.

Із сим числом здержуємо дальшу висилку газетки всім тим „патріотам“, що залягають із довгом від 1919 р. в квоті по 560 Мк., а є сих „свідомих одиниць“ аж понад **дві сотні**. Їх імена на вічну ганьбу подамо в однім з найблизших чисел „Світа Дитини“; здержані числа сим „неплатникам“ посилати будемо **даром** до захоронків і сирітських захистів на області Східної Галичини. Просимо проте Хв. Заряди сих гуманітарних заведень, щоби відвортно подали нам число запотребованя, числячи на 10 дітей і примірник, а одержувати будуть від тепер постійно бажану кількість „Світика“. Буде з сього бодай велика моральна користь для наших бездольних сиріт.

Адміністрація.

Оповідка.

З причини довго триваючої недуги редактора і видавця „Світика“ п. Мих. Таранька — переписка в редакційних та адміністраційних справах, яка доси улягла проволочи, буде вкортці поладнана.

Ірина Утриско в Турці: Ребус треба рисувати чорним тушом, бо атрамент при робленню знимки з рисунку блідне і кліша виходить зовсім недобра. Тому перерисуй свій ребус трохи старанніше і у більшім форматі. Загадки розв'язуй пильно, бо се причинить ся до розширення Твого знаня і можеш виграти якусь премію, як прийде на Тебе черга.

Роман Верес у Делятині: Твої загадки трохи нескладні і дуже помішані, тому їх не надрукуємо. Щоби загадка була надрукована, мусить бути передовсім интересна що до змісту (актуальна) і оригінальна що до форми (все щось нового). При загадці треба подавати розв'язку. Рукопис загадки мусить бути написаний читко, на одній сторінці і не може бути почерканий, помазаний. Отже бачиш, що уклад загадки вимагає праці і то навіть важкої.

Юрій Великанович в Ільнику: Твій опис пластової прогульки в боринські ліси дуже гарний. „Світик“ радіє, що і в Турці основано „Пласт“ та що всі ученики гімназії гуртують ся під його прапором. Пластова організація — се Мати нашої Будучности, яка виплекає Україні таких людей, що не дадуть її вже нікому на поталу. Тому, Дорогий Юрцю, старай ся достойно заступати пластовий

клейнод і невтомно працюй над рівномірним видосконаленням свого тіла й духа. Скоб!

Вп. Софія Налукова в Курівцях: У нас на складі нема поки що таких річий, про які Вп. Добр. питають. Для Дозя до кольорованя прошу замовити в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок, 10.:

„Мої малюнки“ 3 зшитки, „Війна грибів з жуками“, та „Ілюстровані народні казки“ (видане Укр. Книгарні в Празі), яких вийшло доси 3 зшитки.

Крім сього має згадана книгарня на складі багато книжок із барвними образками (виданих Гал. Накладнею в Берліні). Одначе річі ці тепер дуже дорогі і невелика з них користь для укр. дитини. При нагоді побуту у Львові просимо загостити в нашу Контору, а постараємо ся подати основні вказівки в справі добору лектури для дітей.

Данусь Шерстико в Суглимові: Адміністрація посилала все по три прим. газетки на Твою адресу. Певно „хтось“ на пошті в Куликові подумав собі: по що Данусеві аж 3 числа? І 2 вкинув у піч, а 1 оставив у перепасці. А чому Ти не реклямував бракуючих чисел через поштовий уряд? Тепер на бажане посилаємо Тобі тільки одно число.

Юлюсь Генік у Лючії: Загадочки рахункові, які Ти надіслав, дуже одноманітні та не цікаві. Вони мають вигляд рахункових задач. А чому Ти не розв'язуєш загадок, що подані в газетці?

Дарця Яремівна в Перемишлі: Лист від Тебе передала Мамуся „Світикови“. А чому Ти не помагала Стефцюви Симкови розв'язувати загадок? Старай ся в Перемишлі не забувати за правильне розв'язане всіх загадок, бо Оксанка, що остала в Михнові, буде старати ся тепер сама випередити Тебе з розв'язками, щоби здобути „премію“.

Дора Винницька в Нежухові: „Світик“ радо вітає Тебе в рядах передплатниць, де Ти зістала заінтабульована під числом: **1532**. „Цьоця почта“ занята тепер іншими справами, тому трохи на „Світик“ призабула і дає йому спокій. Чи дійшло до Тебе 16 і 17 число?

Віказ жертв

(у марках).

На фонд „Рідної Школи“: А. Тишинська 35, Марійка Чиж 500 (замість цвітів на могилу Богдана Танчаковського).

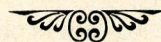
Разом доси зібрано: **4.601 Мк.**

На фонд „Учіте ся“: З. Федьків 50.

Разом доси зібрано: **4.369 Мк.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“: Б. Тишинський 35, З. Федьків 40, Я. Сайко 20, Л. Мришівна 50, М. Данковська 50, М. Михаліха 70, С. Налукова 100, **Школярі з Carnegie в Пенсильванії 44.100 Мк.** (збірку, яка виносила 13 долярів, заініціював та перевів Всеч. о. Олекса Пристай, укр. парох у Карнеджі. Честь щирому Патріоту!).

Разом доси зібрано: **100.331 Мк.** та 109 долярів.

Передплата на 1921 рік: квартално **240 Мк.**, річно **960 Мк.**, поодинокі число **40 Мк.**
Для Америки й Канади **1 доляр на рік.**

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Тим, що не схилили голови перед переможцем..

Чом не лунаєш, голосна трембіто,
Чом не заграєш, заки ще зима
У гріб сховає осінь, тепле літо?
Вдар же по горах, най піде луна
З Карпат високих по широкім доли!

— Ой, як мені по горах залунати?
Як голосу добути із грудей?
Пропали десь із гір мої камрати,
Остали тіни із буйних людей;
Народ мій вяне у важкій неволі...

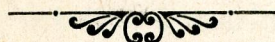
— Сумує вся висока Чорногора,
З тугою в доли матінка глядить,
Болить її проклятая покора,
Бо нікому чолом не звикла бити;
В серденьку їй важка ятрить ся рана.

— Там на Підгір'ю, в рідній Коломії
За муром сохнуть вірнії сини,
Що не хотіли врагу гнути шиї,
Хотіли з борів поздіймать ланци —
І боронили полонин від — пана...

Заграй, трембіто! Знай, що ту недолю
Із бистрим Прутом хвиля понесе,
На вольний світ перекує неволю
Те покоління, що тепер росте;
Най лиш дітворі помужніють руки,
Вона пімстить всі неповинні муки.

Ю. III.

ВІД РЕДАКЦІЇ: В коломийській тюрмі сидять ув'язнені за мнимий „бунт“ 42 Гуцули. В сути річи „бунт“ сей був актом самооборони Гуцулів перед усякого рода реквізиціями, коли на Верховину почав витягати свої ненаситні кігті всемогучий цар-Голод. І Верховинці побачивши се страшне марево — не давали забрати собі послідного куска хліба. За се запроторено їх у тюрму, де вони доси тяжко горюють. Так бажано приборкати гордих синів Карпат. Одначе сей намір не вдався. Недавно в тюрмі сказано їм: „Покоріть ся, вишліть „делегацію“ від себе до Варшави, а будете вільні“... „Ні, не вишлемо. Радше тут зогніємо, а не будемо нікому кланятися!“ — була ляконічна відповідь 42 орлів синьоверхих Карпат. — Ось Вам, Дорогі Діточки, примір, як належить кріпко обставати за правами свого Народу. Тому в пропам'ятну річницю нашого визволення засипте сих 42 завзятих синів Верховини тисячами привітів. Нехай в тім дни понурі казмати стануть для Них святинею радості.

Ціна числа 50 марок.

Заклята могила.

З образками Н. Мілянівної.

Погідна, літна днина. Чисте голубе небо відбивалося в бистрих філях річки, що срібною лентою вила ся попри містечко Н.

На самому краю містечка білила в зеленім саді та в цвітах невеличка та принадна хатиночка.

Під кріслатою грушею сиділи два малі хлопчики. Один із них чорноокий, кучерявенький стругав пильно ножиком шабельку з дощечки, а другий русявий, синьоокий глядів задуманий у даль на річку. Нараз отворилися двері хатини й у них появилася молода жінка.

— Хлопці, — сказала — прийшов „Світ Дитини“! Ось він вам, читайте!

Русявенький хлопчик зірвав ся, підбіг до жінки й сказав:

— Дякую, ненечко!

Узяв „Світ Дитини“ й вернув під дерево.

— Івасику, — закликав до чорнявого хлопчика — а диви, який гарний „Світик“ сьогодні прийшов! Які тут цікаві пригоди „Юрчика Кучерявого“, які гарні образочки!

— Е... ет! що там „Світик“! Я волю свою шаблю! Побачиш, Тарасе, як весело грати ся му з товаришами, який із мене вояк буде! Я буду отаманом, а Гриць, Петрик і Богданко будуть козаками. Приготовляю великий наступ на Левка. Знаєш, там під вербою, се Київ! Левко буде його з Юрком і Васильком боронити, а я мушу здобути його. От, красше й ти кинь „Світик“ і ходи бавити ся з нами! — намовляв Івась братчика Тараска.

Та Тарас відповів:

— Ні, тепер не піду бавити ся з вами! Мушу перше прочитати „Світик“, а потім обіцяв я, що

прийду до Параски, щоб її недужій Оленці прочитати щось гарного. Їй бідненькій самій нудно лежати в хаті.

Так відповів Тараско Івасеві, а відтак додав:

— Знаєш, яка вона бідна, а вчора дала міні дві марки на пресовий фонд „Світика“. Я вчора дістав від татка десять марок, то пішло їх разом на пресовий фонд. Але й ти, Івасю, маєш кілька марок! Дай їх теж на „Світик“, або на „Рідну Школу“.

— Е, що ти плетеш! На „Світ Дитини“ не дам, бо я його й так не читаю! Мені досить

сього, аж занадто, що в школі вчу ся, і „Рідна Школа“ моїми десятима марками не збогатить ся. А я все таки куплю собі за них цукорків.

— Так кажеш? А як би так усі Українці сказали, то що булоб тоді, з чого вдержувала би ся „Рідна Школа“.

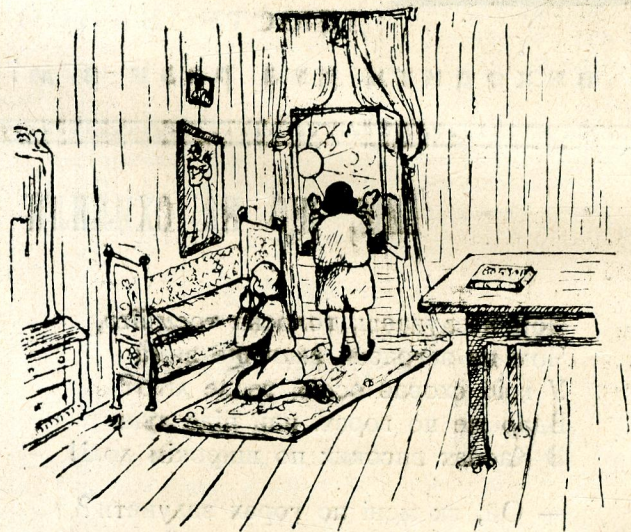
— Е, дай мені спокій! Я йду до товаришів бавити ся.

І вививаючи деревляною шабелькою зник між деревами.

Тараско довго ще сидів і сумно глядів у сторону, куди побіг Івась. Жаль йому було брата, що навіть десять марок жалував на українську справу й волів видати їх на цукорки.

„Бам-балам, бам-балам! — дзвонили дзвони на церковній дзвінниці.

Голос дзвонів розбудив обох хлопчиків. Обидва вони скоренько схопили ся з ліжечок і почали збирати ся. За хвилю були вже оба готові. Поки Тарас молив ся, Івась отворив широко вікно і врадуваний гарною погодою закликав голосно:

— Добридень, сонячко ясне, добридень вам, птички!

В сій хвилі війшла Параска, принесла хлопцям сніданок. Хлопці чим скорше випили сніданок і пішли до церкви.

Коли вернули з церкви, бавили ся трохи в садку, а відтак ненечка поклікала їх до обіду.

По обіді Тарас із Івасем побігли в свою кімнатку. Івась кинув ся на канапку й лежачи, смішно наслідував проповідь о. Гусака.

Тарас складав свої книжечки, а коли скінчив роботу, сказав до брата, перериваючи йому негарну забаву:

— Івасю, знаєш що? Ходім тепер до старого Миколи! Він такі цікаві казки оповідає. Знаєш про „Калинову сопілку“, про „Бабу Язю“. А вчора, коли я був в Оленки, вона казала, що Микола оповідав їй дуже цікаву історію про могилу, що на ній ми бавили ся минулої неділі. Підеш?

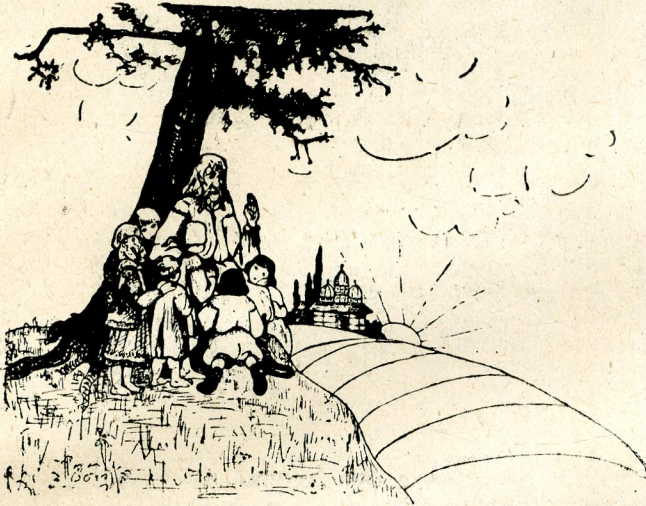
Івась як стій зірвав ся з канавки й закликав:
— Піду, піду! А бачиш, я зараз казав, що се не звичайна, не якабудь могила! Ходім, ходім скорше.

Оба хлопці вхопили капелюхи та вибігли з хати.

Хата старого паламаря Миколи стояла недалеко домика пп. Мартиновичів, батьків Тараска та Івасика.

Тож хлопці скоро нашли ся під Миколиною хатою.

Старий Микола, сивий як голуб, сидів неподалік дзвінниці, в тіні старої липи. Довкола старця сиділи діти. Оба хлопці присіли ся до гуртка дітей.

Старець оповідав, а зір його слав ся далеко-далеко полями, аж до високої могили, що видніла в далі на рівнині.

Щось дуже цікавого мусів він оповідати дітям, бо діти ні не ворухнули ся. Ясна головка Тараса кріпко притулила ся до старечої груди, а чорні очі Івася, так сяли, так сяли...

В домі пп. Мартиновичів уже давно всі спали. Тільки в кімнатці хлопців світило ся. Дивне — хлопці не лягали спати, тільки ждали. Тарас сидів на канавці, а Івась обняв його за шию та шепотів:

Зітхання.

(На чужий мотив.)

Летить чорний ворон,
Летить, поспішає,
Іду несе в дзюбі
Родинонці любій,
Що в гнізді чекає.

Біжить вовк і вів,
Несе кусень мяса
Своїм вовчєнцям,
Що змерзлі, голодні
У лісі сьогодні.

Тільки в наші гори
Не йде ніхто в світі!
Ой щож то за твори,
Без помочи в гору?
Се вкраїнські квіти,
Се гуцульські діти...

1921.

К. Зелєнівський.

— Тарасе, Тарасику! Ходім зараз, ходім швидко, поки ще всі сплять, ходім конче побачити ці всі чудеса, що про них оповідав Микола. Ходім, ходім! Диви, сьогодні повня місяця, добре йти, бо ясно.

І в Тараса засяли сині оченята. Побачити ці всі чудеса! І в одній хвилі зірвав ся з канави.

— Ідемо! — сказав.

Хлопці взяли капелюхи й загасивши світло, отворили вікно і тихіськo без шелесту, скочили в город.

Переплили чайкою ріку й подали ся в ліс. Тут дорога була тяжка. Темно, хоч око виколи, тож що хвиля котрийсь із хлопців перевертав ся. І страшно було. Довкруги них тільки товсті пні дерев, тихо та сумно. В верхів'ї дерев чути було зловіщий шум, неначе якийсь пекольний сміх, а там дивний, жалібний зойк та пронизливий свист. Але хлопці йшли все вперед.

І небаром скінчив ся ліс. Хлопці вийшли на чисте поле облите срібним сяєвом місяця. Оба, притуливши ся до себе, йшли скоро вперед до ріки.

(Дальше буде.)

Не сумуй і борись!

Коли день умирає, — не плач, не сумуй,
І до сонця утомлених рук не тягни.
Їх до зустрічі сонця нового готуй,
Най у ранці його привитають вони.

Коли щастє і зрадить, — надії не трать
І до щастя нового уперто ти линь,
Бо його зможеш легко і скоро дістать,
Як досягнеш неясну оту далечинь.

Отже з вірою, сміло вперед ти дивись,
Всі вагання й сумніви від себе відтругай,
Без устанку за щастє своє ти борись,
А про втому й журбу позабудь!

Іван Самойлович.

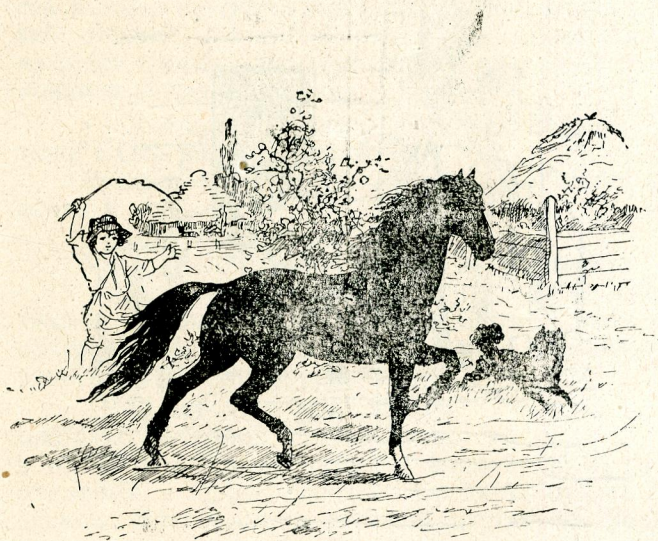
Вуйко Влодко.

Пригоди Юрчика Кучерявого.

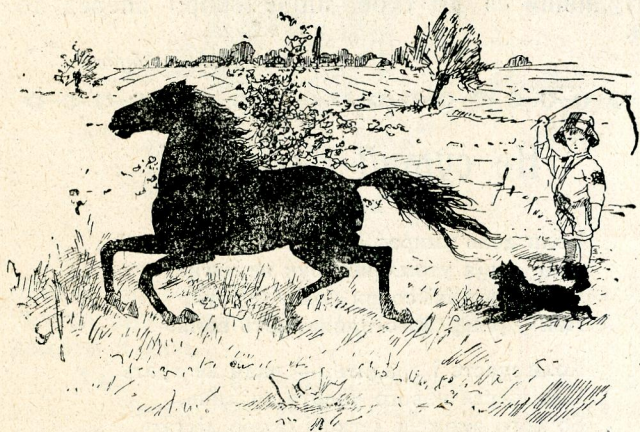
З образками О. Куриласа.

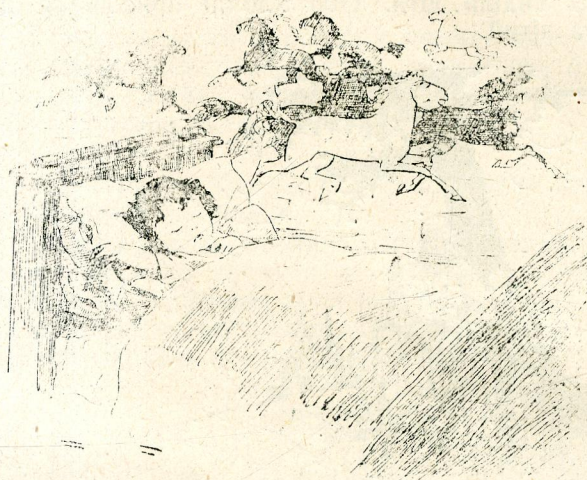
V. Юрчик на кони.

1. Є що красше в світі, діти,
Як на конику сидіти,
І на чистім, вільнім полію
Дати йому повну волю?
Є що краще в світі, діти,
Як на конику сидіти?

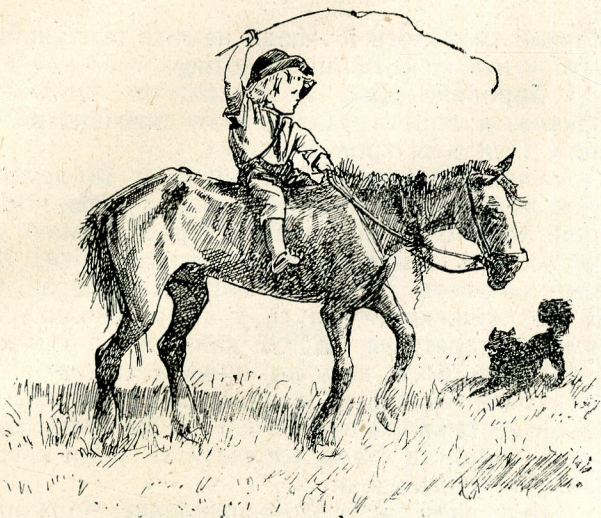
2. Біжить коник, вітер віє,
Лиш денече верба мріє.
Грає коник, грає карий,
Світ як в казці сіє чари.
Є що красше в світі, діти,
Як на конику сидіти?

3. До коника був охочий
Юрчик здавна. Серед ночий
Снять ся йому було коні,
Карі, сиві і червоні.
Юрчик на них враз з вітрами
Гонить полем і степами.

4. Та се тільки у снах, діги,
Бо по правді ще сидіти
На кони не вмів до ладу,
Замість з боку, сідав з заду,
А як виліз, хапав живо
Свого коника за гриву.

5. А сей коник його сивий
Був старенький і лінивий,
Не вважав на крик, побої,
Ледви волік ноги свої.
На нім Юрчик міг доволі
Вигравати по всім полі.

7. Кінь був гарний, цілий чорний,
Статний, бистрий і моторний,
Фостик чорний, чорна грива,
Тільки вдача похлива;
Але Гершко не признав ся,
А ніхто не догадав ся.

6. Раз наш Юрчик враз із татом,
Що взяв грошків багато,
Вийхав на торг до міста
І за марок мільон двіста
В Гершка, жидика рудого,
Купив коня вороного.

8. Юрчик думав: чорногривий —
Такий коник, як був сивий.
Ось тому, як тільки тато
За коня зложив заплату,
Юрчик скочив, зловив живо
Чорногривого за гриву.

(Дальше буде.)

Для діточих театрів

вийшла вже драмована казка у 2 діях зі співами п. з.

„ЧЕРВОНА ШАПЧКА“

Ціна 80 Мк

Замовлення слати до контори „СВІТА ДИТИНИ“, Львів, вул. Зіморевича, ч. 3.

Казка про золотий та брилянтовий міст.

Були собі раз на світі два брати.

Вони жили обидва в старій хатині, працювали тяжко і не мали волі, бо мали над собою панів, яких мусіли слухати і оплачувати ся їм. Аж раз сказав один брат до другого: „Тісно тут жити і тяжко; працюєш і волі не маєш. Заберу я свої діти і піду в далеку країну, де вправді люди також тяжко працюють, але вони вільні і рівні собі.“

Так він і зробив; вивандрував далеко, далеко на край світа, за велику та глибоку воду, що її звуть океаном. Там поставив собі нову хату і жив зі своїми дітьми вільний та щасливий.

Часом тільки задумував ся тяжко, коли згадував свого брата, рідну землю та стару хатину.

І жили так брати, хоч відділені від себе великою водою, хоч один у старій, бідненькій хатині, і в неволі, а другий у новій, повній достатку і на волі — та серцем звязані з собою.

Аж стало ся одного дня, що всі поневолені люди, дивлячись на сходяче сонце, кликнули: „Гей, досить уже неволі! Від нині ми всі вільні!“ І почали скидати з себе кайдани та ярма і зі сльозами в очах витягали увільнені руки до сходячого сонця.

І брат у старенькій хатині сказав того дня зворушений до своїх дітей: „Ну, діти, від нинішнього дня я господар у своїй хаті і на своїй землі, а хто схоче відібрати від мене мою батьківщину, або назвати мене своїм невільниким, із тим я стану до смертельного бою!“

Ся його мова була така грімка та грізна, що від неї задрожали стіни старенької хатини, та почувли її ті пани та їх приятелі, що доси поневолювали його і не подобало ся се їм.

Подумали: „Хтож нам тепер буде служити і кого будемо використовувати?“

І післали збройних слуг своїх, щоби покорили і покорили брата та забрали діти його у вічну неволю. Не знали вони, що хто раз закоштує волі, хоч би на одну годину, сей радше згине, ніж виречеть ся її.

І почала ся страшна боротьба. Брат боровив своєї волі, своєї хати і своїх дітей, хоч вороги що дня нападали наново, хоч кров лила ся, а тіло відпадало від кости. Спалили йому дах над головою, залили огонь у печі, вивезли усе з комори, що тільки було, а брат сидів на згарищах і тулив до себе діточок своїх. І не уступив, бо у діточок під пахою були книжечки, з яких вони черпали мудрість і потіху, та тішили батька надією й додавали йому нової сили до боротьби.

Побачили се вороги і напали на діти та стали видирати у них і сю останню потіху.

І боронили діти, як могли тих книжечок і плакали, а вороги задавали їм тяжкі удари та ранили. І лила ся кров зі слізми.

А счинив ся такий великий плач та лемент, що аж розбурхав ся і загудів великий океан і брат у новій хаті почув сей плач і серце у нього задрожало. Він сказав до своїх дітей: „Діти! Ми мусимо ратувати їх там за морем і то зараз, бо вони без книжки попадуть у вічну неволю. Ми мусимо постарати ся за нові книжечки для них!“

І пішли його діти до комори та отворили великі ковані скрині, де мали зложене золото, запрацьоване тяжко, і призначене на закупню землі в ріднім краю, та стали добувати ті гроші круглі і блискучі, не жалуючи їх.

І коли знов засвітило ранне сонце, побачило величавий образ. З одної сторони великої води, діти одного брата збирали сльози і каплі крови і важкі зітхання на кленовий листочок та пускали на море і просили, щоб воно було так добре і занесло ті подарки на другий бік. А з другої сторони великої води діти другого брата кидали повними жменями золото на буйний вітер, та просили, щоби він був так добрий і заніс ті грошки в рідний край поневоленим дітям.

А від того глибокого моря і від того буйного вітру відбирали ті подарки невидимі руки божих ангелів і плели з них величавий воздушний міст, золотий, мережаний брилянтами сліз і рубінами крови.

І взніс ся сей міст неначе велика дуга від одного кінця моря до другого і був величавий та тривкий і блестів у сонці і так получив серця обох братів на віки вічні. Але вороги брата в ріднім краю таки не вгавали; вони післали збройних слуг своїх, щоб остаточно знищили брата і діти його. Та коли слуги хотіли знов розпочати своє погане діло, ненадійно стали як осліплені через хвилину. Вони побачили величавий, золотий та брилянтовий міст і знесиліли. Поспирали ся на своїх мечах і призадумали ся, стоячи неначе вкопані і не могли рушити ся з місця. Аж поприходили їх пани, щоби подивити ся, що дієть ся, а що їх засліпленим ненавистю очам не дано було бачити чудесного моста, запитали: „Чомуж ви марнуєте час?“

А ті відповіли: „Дивіть ся на сей міст зі золота, брилянтів та рубінів! Від сього моста йде така сила, якої ніхто в світі не поконе!“

„Се єсть міст Братньої Любови.“

Закомаре, дня 22 вересня, 1921.

Галя.

Люблю я Буковину...

Люблю я Буковину,
Свій прабатьківський рай,
Й ніколи я не кину
Й любить му до загину,
Сей любий, рідний край...

Куди я не пішов би
І де би я не був,
Який край не знайшов би,
Куди я не зайшов би,
Свогого б не забув...

Люблю я рідні гори,
Луги, поля й ліси,
Люблю гаї-діброви,
Люблю і темні бори...
Ах, скільки в них краси!

Люблю я рвучу воду,
Що з гір пливе у Прут,
І люд свій, що із роду
Коха красу-свободу
Й не зносить рабських пут...

Вільштина Остап.

Іван Неруда.

Ненька.

За те мені ненька
Мила, дорогенька,
Що така маленька,
Що така марненька.

Хоч вона марнійша
Навіть як листочок,
Скрию її в серці,
Як той образочок.

Хоч була би стілька,
Що в узлик звязати,
Все тебе любив би,
Дорогенька мати!

З чеського переклав *Василь Пачовський.*

Із житєвих правд.

1. Нехай наше житє буде таке чисте, як сніжне поле, на котрім наша нога лишає слід — але без плями.

2. Є на світі такі люди, що подобають ся нам, коли ввічливо відмовляють нашій просьбі, натомість є й такі, що викликають нехит у нас, коли навіть роблять нам якесь добро.

3. Жорстокі люди найбільше люблять мило-серде; скупі люблять щедрість; горді — покору — але розумієть ся у інших, а не у себе.

4. Не те, що ми їмо, але те, що ми травимо, робить нас здоровими; не те, що ми зисаємо, але те, що ми заощади́мо, робить нас багатими; не те, що ми читаємо, але те, що ми запам'ятаємо, робить нас мудрими; і не те, що ми говоримо, але те, що ми робимо, рішає про нашу вартість.

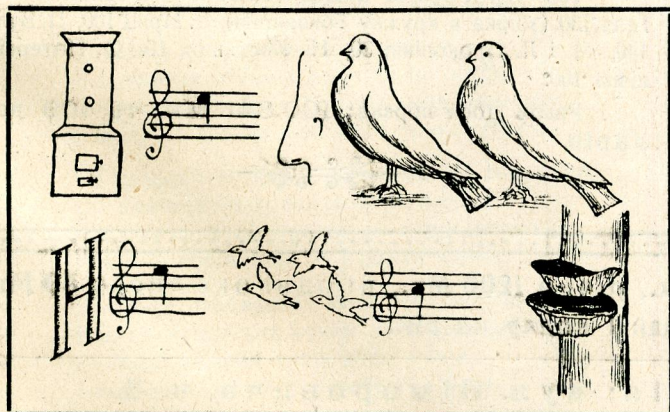
5. Подвійного злочину допускаєть ся той, хто унаслідив по батьках добре ім'я, а дітям по-лишає неславу.

Переклав: *Дмитро Беч.*

Ребуси, загадки й шаради.

Ребус ч. 21.

(Уложив *Нусьо Думін.*)

□ □ □

Шаховий коник.

(Уложив *Нусьо Думін.*)

я	го	і	тю	ї	від	во	ва
страж	мав	і	І	на	спро	і	дав
рів	снів	жи	дно	він	ї	див	лю
у	дав	що	ся	ра	І	Для	де
Все	він	З	І	о	див	бів	ря
Міц	люд	лі	на	для	ті	ря	пе
вав	не	раїм	ї	тру	ред	бу	Із
свій	в	Вир	во	че	не	снин	му

Ідучи слідом шахового коника від складу **Все** відчитайте фрагмент із поеми Івана Франка. Назвіть сю поему.

□ □ □

Шарада.

(Уложила *Слава Я.*)

Перше друге
Живе у воді;
Друге-третє трапляєть ся
В широкому степі;
Цілість — вік свій звікував
На ріці й ставі!

□ □ □

Загадочна візитівка.

(Уложили *О. й Т. Савки.*)

Мльойко Уатанев

Чим є сей Жид?

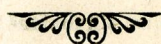
□ □ □

Загадка.

(Уложив *І. Лятовський.*)

Називаєть ся птиця, Дітей не виводить.
А до птиці не подібна; Нічого не їсть,
Піря і крилець не має, І нічого не пє!
До літання не спосібна. Відгадайте, що се є:
А що ніг не має, По воді літає,
По землі не ходить, На воді жиє!
І гнізда не стелить, Ну, що се є?

За влучні розвязки сих загадок призначені до розльовованя 3 премії, а саме: „Нечемне вороня“.

Розв'язки загадок

з 18 числа „Світа Дитини“.

Ребус ч. 19: Дух, наука, думка, воля, не уступить пітьмі поля, не дасть спутатись тепер.

Фігуральна загадка: Митрополит Шептицький.

Шаховий бігун:

Та прийде час і ти огнистим видом

Засяєш у народів вольних колі.

Труснеш Кавказ, впережиш ся Бескидом...

Фрагмент із поеми „Мойсей“ Івана Франка.

Загадка: Потоп. Шарада: Околиця. Загадка: Когут.

Влучні розв'язки надіслали:

О. й Л. Саноцькі, О. Чемеринський, Сл. й М. Ганкевичівні, М. Деревянко, О. Солтисівна, О. Кузьмак, М. Шафранський, О. Марків, О. й І. Потерейківні, О. Ст. й С. Миланіні, М. Капко, Н. Думін, Е. Бровар, М. Стасів, М. Н. й І. Турчмановичі.

Вислід льосованя:

Премію „Червона Шапочка“ виграли отсі читачі: Орест Марків у Тарнаві Вижній, Марія Капко в Долинянах, Б. Шафранський в Іванчанах.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Оповідка.

З причини довготривої хвороби видавця се число газетки вийшло зі значним припізненем, що Шановні Читачі зволють вибачити.

Олесь і Ліда Саноцькі у Надвірній: Питаєте, що робить „Світик“? Він гірко бідує, бо не може зібрати потрібних йому до існування „маркованців“. Юрчик Кучерявий виїхав зі своїм татом на „Wschodnie Targi“ до Улашкова і не може вернути, бо атаман Буденний зареквірував у нього коника, на яким Юрчик бажав переїхати цілу Україну. Знімок фотографічних не містить тепер „Світик“ з тої причини, що зроблене кліші коштує 2.000 Mk.

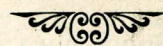
Андрійко Кисіль у Дермані (Волинь): Лист від Тебе й низку вершиків „Світик“ одержав. Із сих вершиків ні оден для газетки не пригожий. Замість вершиків присилай „Світикови“ листи з описами, як українським діточкам живеть ся тепер на Волині, з яких книжок і чого учите ся,

в якій мові „видаєте уроки“ та чи не кажуть Вам співати „Na Wawel, na Wawel, Krakowiaku żwawu“ то що. Верші будеш писати тоді, як виростуть Тобі козацькі вуса. „Світик“ рад би довідати ся, кілька хлопчиків ходить до сеї початкової школи при учительськім Семінарі в Дермані та чи учите ся разом із дівчатками, чи може в окремих відділах? Напиши, кілька примірників „Світика“ доходить на Волинь та куди він там дістається ся. Як школярки його витануть та чи він їм подобається?

Володимир Голомша в Переворську: За прислані „Світикови“ бажання, він Тобі і молодшим братікам щиро дякує. Гарно се з Твоєї сторони, що стараєш ся згуртувати всіх своїх товаришів Українців в округ себе і що газетка є тим стягом, під яким Ви збираєте ся в позашкільних годинах для слухання мелодії рідної мови. Такі хвили будуть для Тебе найкрасшими споминами про давно минуле, колись у Вільній Україні. Тому не сходи й на даліше з тої стежечки, якою ідуть маленькі Твої ноги.

Ірина Утриско в Турці: А бачиш, що й на Тебе прийшла черга і „Світик“ заспокоїть Твою „нетерпеливість“ за відповідю. Тільки на жаль не має він Тобі на що відповідати, бо Ти написала дуже „мацьопонький“ листочок до нього. Проте поправ ся на будуче і пиши до Свого приятеля у Львові довгі листи, а він не остане Тобі довжним відповіди. Добре? Загадки розв'язуєш дуже добре і пильно. За се буде мати Тебе „Світик“ усе на оці і пам'ятати ме при льосованю премій.

Марійка Охримовичівна в Заваді: Твій сердечний листочок „Світик“ прочитав дуже радо й сподіється, що від тепер знов будеш засипувати свого приятеля такими листами вже частійше. Нарікаєш, що не можеш розв'язувати шахових загадок. Грай щоденно з Татком по обіді одну партію шахів, а розв'яжеш кожду загадку. Старай ся нарисувати який гарний ребус. Загадки розв'язуй до „спілки“ з Дорцею Винницькою та спробуйте дати виставу казочки „Червона Шапочка“.

Виказ жертв

(у марках).

На фонд „Рідної Школи“: Р. Мриц 300.

Разом доси зібрано: 4.901 Mk.

На воєнні сироти: Г. Білінська 100, П. Була 100, О. Потерейківна 100.

Разом доси зібрано 2.598 Mk.

На голодуючих Гуцулів: Р. Мриц 100.

Разом доси зібрано: 775 Mk.

На пресовий фонд „Світа Дитини“: Ст. Геля 130 (збірка в кружку Товаришів), Р. Мриц 100, П. Була 140, М. і Л. Прокопівні 30, Н. Костинюк 10, О. Потерейківна 100.

Разом доси зібрано: 100.841 Mk. та 109 доларів.

Передплата на 1921 рік: квартально 300 Mk., річно 1200 Mk., поодинокое число 50 Mk.

Для Америки й Канади 1 долар на рік.

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

Видає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Українській сироті.

З тавром журби в очах посеред роздорожа
Ти хилиш ся, тремтиш, мов листе на тополі,
І рониш перли сліз, немов привяла рожа,
Забута на шляху в обняття злої долі.

Загинув батько твій в далекому Сибірі
Та в ім'я свободи, днів радості, днів волі,
Умерла мати твоя в душевних мук надмірі,
Остала ти сама, без щастя і без долі.

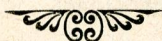
Здави у грудях жаль, най сум в душі не веть ся,
Най твій діточий ум не вяне і не мліє,
Не плач і не тоскуй, ще щире серце беть ся,
Що личенько твоє жаром любови огріє.

У тебе є сім'я велика і проворна,
В її святих обіймах доля тя не згубить!
Вона тебе прийме, до серденька пригорне
І на своїх грудях мов мати приголубить.

То власний твій народ, що сам на роздорожю
Об власнеє чоло кайдани розбиває,
І підеш ти із ним разом на груди ворожу,
А впаде ворог наш — і щастє засіяє.

Бо сонце свободи як мати тебе загіє,
Гадючу кригу зла мечем лучів розкришить,
Любовню вітчизни твою душу навів
І славою дідів до сну тебе вколише.

Роман Завадович.

До
Редакції часописи
„Світ Дитини“ у Львові.

Пр. 394/21.
21.

В Імени Річипосполитої Польскої!

Суд окружний карний як Трибунал прасовий у Львові
рішив на внесок Прокуратури Державної, що зміст часо-
писи „Світ Дитини“ число 20. з дня 15 жовтня 1921 в ар-
тикулах:

- 1) Тим...“ в уступах:
 - а) між словом „Тим...“ а словами „Чом не...“;
 - б) між словами „...буйних людей...“ а словами „Сумує вся...“;
 - ц) між словами „...ся рана...“ а словами „Заграй, трембіто...“;
 - д) від слів „На вольний...“ до кінця артикулу — містить в собі єство злочину з §. 65 а) к. з. і виступку з §. 305 к.з. узнав доконану в дни 18. жовтня 1921. конфіскату за оправдану і зарядив знищенє цілого накладу і видав по думці §. 493 п. к., заказ дальшого поширюваня того друкованого письма.

Заразом видав наказ відвічальному редактору тої часописі, щоби тото рішенє помістив безплатно в найблиз-
шій числі і то на першій стороні.

Невиконанє того наказу потягає за собою наслідки
предвиджені в §. 21. зак. друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д.
№. 6. ех 1863, а іменно засудженє за переступство на
гривну до 400 Марок.

Львів, дня 21. жовтня 1921.

Підпис нечиткий.

Ціна числа 100 марок.

Заклята могила.

З образками Н. Мілянівної.

(Докінчене.)

Змучені довгою дорогою хлопці присіли ся на березі ріки. Від ріки віяв холодний вітер, а вода в ріці в сяйві місяця мов розтоплене срібло тікала кудись далеко-далеко.

Івась із Тараском сиділи тихесенько та поглядали на могилу.

Нараз запінила ся ріка, звізди потемніли, а на ріці появилось ся щось ясне, таке ясне... Бистро мов ластівка мчало воно рікою.

Хлопці з жахом гляділи за ясністю й замітили, що се чимала чайка, повна малої дітвори. А по середині чайки щось чорніло.

За хвилю чайка наблизила ся до берега. Тепер могли вже виразно бачити, що сі діти се ангелятка. Всі були в білому платю й під пахою в кожного була золота книга. По середині чайки стояв страшний, зубатий великан. Його люті, червоні очі сяли мов у вовка.

Чайка несла ся сама. Ніхто не кермував нею. Сама й причалила до берега. Тоді одно з ангелят добуло сопілку тай заграло. А грало так чудово, так чарівно, що в наших хлопчиків аж серденька дріжали.

Вони ще ніколи не чули такої гри, але zarazом розуміли, що се рідне, що се їх, що в сій грі частина їх душі.

І чудо! На сей ніжний голос сопілки, затрясла ся, застогнала земля, розступила ся могила і з глибини її вийшло дванацять запорозьких козаків. Усі козаки йшли тихо за звуком сопілки.

Тарас протирав очі: Чи йому се все сниться?

А Івась із сонними очима вдивляв ся в Запорожців. Але хтож се перед веде?

— О, Господи! Сеж гетьман Хмельницький! — не видержав, скрикнув Івась.

На сей оклик Запорожці здригнули ся.

— Хто ви? — залунав грімкий голос гетьмана.

Івась із жаху сплющив очі, а Тарас припав до руки гетьмана.

— Даруйте, ясновельможний пане гетьмане, але ми так бажалиб побачити нашу Україну! Проведіть нас до неї, благаємо! — говорив Тарас, а дрібні сльозини блестили в його очах.

— Добре, ходім! — промовив гетьман.

В сій хвилині ангелятка вискочили на беріг і оточили козаків та обох хлопчиків і Хмельницький провів усіх до могили.

За ними ще довго-довго ніс ся зловбий сміх великана, що остав у чайці.

— Отворіть, сторожа йде! — розляг ся грімкий голос гетьмана.

Могила отворила ся

й цілий похід увійшов у довгий коридор. Івась із Тарасом ішли за гетьманом. Із жаху дріжали оба.

Довкруги було тихо, тихісенько!

Нараз серед сеї глухої тишини розляг ся страшний крик Івася: — Господи, ратуй!

Усі зглянули ся в сей бік, а гетьман хопив Івася за рамя:

— Славильний хлопча! Тут у країні померших будь тихо та не буди тій давно забутих образів! — говорив грізно з наморщеним гнівно чолом.

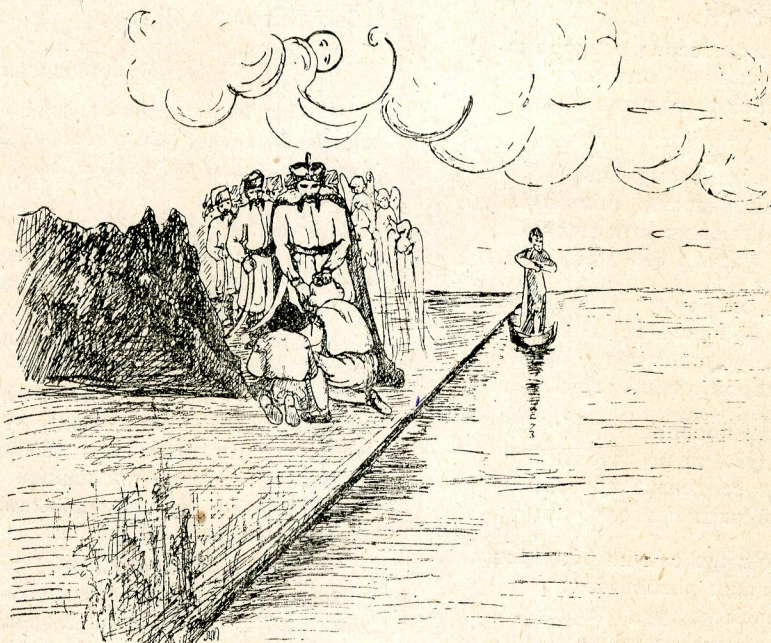
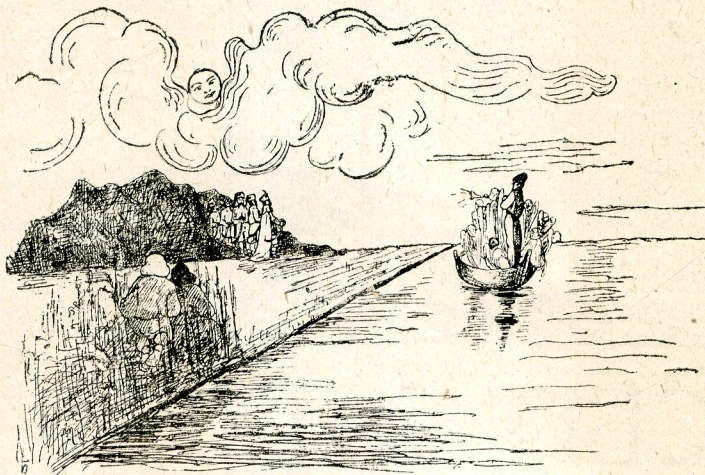
Тарас поглянув, чого се братчик так налякав ся й сам трохи не крикнув із страху.

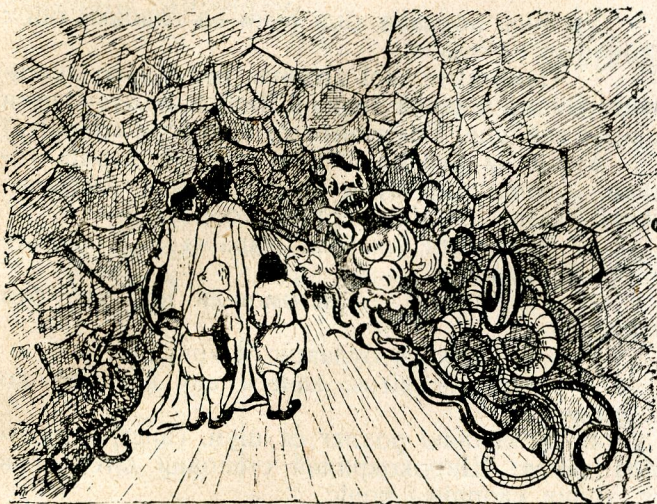
Уздвож коридора по обох боках під стінами сторожили страшні потвори, одна біля другої. Кожда потвора скреготала зубами, а червоний огонь бухав їм із пашек.

Потвори простягали свої страшні

кигті до Івася, а його бліде личко тулило ся до руки гетьмана. Тарас прижмурих очі й тихо йшов за гетьманом.

Він не бачив сього, що ті страшні тварюки відсували ся від нього, так разило їх світло, що било від хлопчини. Івась не бачив, не знав

сього й ішов сумний та блідий вперед, щоб тільки даліше від сеї страшної кімнати.

Нараз усі задержали ся. Гетьман торкнув ся рукою стіни й сильні дубові двері тихо відчинили ся.

Увійшли в кімнату.

Тут уже з порога побачили хлопці дивний образ.

У куті кімнати горів великий огонь, із котрого криваве світло кидало ся великими снопами на всю кімнату.

По середині напроти огню в високих кріслах сиділи всі запорозькі гетьмани. Криваве сяйво огню обливало всіх гетьманів, що сиділи в важкій задумі.

Позад гетьманів стояли ряди запорожців, передні із прапорами та бунчуками.

Були там і старі обличчя козаків і молоденькі хлопчачі.

А далі висше від усіх... Хто се там? Ах, сеж українські поети й письменники та вчені. Тарас пізнав зараз Шевченка й Франка. Позад їх вносили ся малі яскрокрілі ангелята й держали в рученнях ліру з жовто-синьою лентою.

І знов, як перше батько Хмельницький, спитав у хлопців гетьман Сагайдачний:

— Чого тут хочете, хлопці?!

— О, ясновельможний пане гетьмане! Не гнівайте ся! — сказав Тарас. — Ми прийшли тільки побачити нашу дорогу Україну! Побачити її та довідати ся, що ми доси для Неї доброго зробили.

— Нехай буде! — сказав Сагайдачний.

Тоді два ангелятка з сих, що були в чайці, подало свої золоті книги.

Аж тепер здогадав ся Тарас, що се були ангели сторожі українських дітей. І ясно йому стало,

хто се був сей страшний, чорний великан, що остав у чайці. Се злющий дух, що зводить дітей з доброї дороги, дух Пітьми та Неволі.

Сагайдачний узяв одну книжку й сказав:

— Хочете знати, що ви для України доброго зробили? Слухайте, прочитаю вам усе з книг, що в них ваші ангели-хоронителі записують кожді-ський ваш вчинок. Ви сього не знаєте, що ваші добрі й злі вчинки обчислюють ангели, а злющий дух Пітьми й Неволі відповідно до того, чи більше злого, чи доброго, затискає, або попускає важкі кайдани України. Слухайтеж!

— Тарас Мартинович: учить ся пильно, читає книжечки з своєї бібліотеки й „Світ Дитини“. Гроший, які дістає від татка, не видає на цукорки та інші ласощі, але обертає їх на добрі ціли, як прм. на „Рідну Школу“, на „сироти“, на „пресовий фонд „Світа Дитини“. Дітям оповідає про Україну, заохочує їх до праці для неї, бідним людям, як може, допоможе: старій Мокрині допомагає нероз нести дрова, а недужу Оленку забавляє читанем книжечок і „Світа Дитини“. Він добрий син України“.

Таке було випи-сане в золотій книзі.

Гетьман батьківським рухом притулив ясну голівку Тараска до грудий:

— Будь усе такий, хлопчику, ціле своє житє! — сказав і взяв у другого ангелика книгу й почав читати:

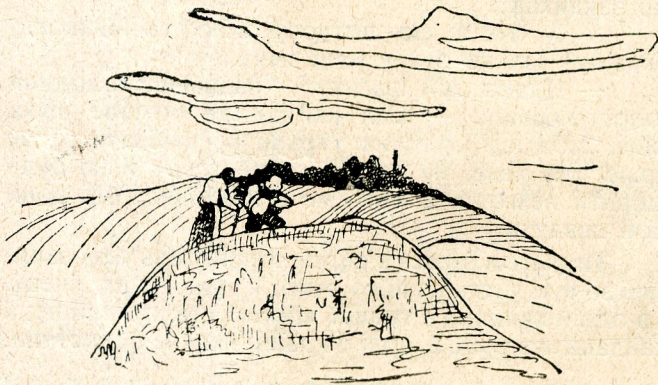
— Івась Мартинович не хоче учити ся, ні читати книжечок, ні „Світа Дитини“. Гроші видає на ласощі, а на добрі ціли жалує дати. До псот і до сваволі він усе перший...

Се все було записане на чорних картках книги, — але на прикінці була одна золота картка. Гетьман читав із неї:

— Але він любить Україну й готов за неї бити ся, тільки нема в нього витривалости, нема охоти до праці.

Гетьман скінчив читати й сказав:

— Ось і всі твої заслуги!“

Тут обізвав ся гетьман Мазепа:

— Се гарно, що ти хочеш бороти ся за Україну, бо від ворогів можемо тільки тоді відбити ся, коли всі одностайне виступимо проти них.

— Але до сього треба праці — сказав Грінченко — і ще раз праці! Праця єдина з неволі нас вирве!

— Праці й науки! — додав Іван Франко. — В науці, в поступі сила наша!

— І любови, великої взаємної любови! „Любіте ся, брати мої, думайте, читайте! І чужого на-учайтесь й свого не цурайтесь! Бо хто Матір за-буває, того Бог карає!

— Того Бог карає! — загомоніло сумно все товариство, всі поети!

— Того Бог карає! — зашелестіли бунчуки, залопотіли стяги й прапори.

— Бог карає! — зітхнуло листе червоної калини.

— Карає! — засичав накінець огонь — і стало тихо мов у гробі.

— А тепер підемо до України — сказав Сагайдачний, узяв хлопців за руки та подав ся наперед. Відчинили ся залізні двері й очам обох хлопців представив ся страшний вид.

Вузка, темна кімнатка мала вигляд тюрми. У темному куті сиділа молода жінка, пречудової

вроди. Лице в неї було бліде, голова сумно похилена в долину, а ясні її очі були повні болю. На правій руці й нозі чорніли залізні кайдани. Кінець ланцюга сих кайдан держала в зубах страшна потвора.

— Глянь, Івасю, на сі кайдани, се гріхи твої й таких, як ти дітий, мучать Україну! — промовив сумно гетьман.

Івасеві, що доси був сумний, засяли очі й він закликав:

— А, то я сю потвору вбю та визволю Україну! Тільки дайте мені меча.

— Дарма, мій Івасику — задзвенів солодкий голос України. — Сих кайдан не розірве ніяка сила, хіба що ніхто на Україні не вирікати ся ме праці для мене, не лякати ся ме труду й не буде ширити незгоди, а жити ме в любови. Тоді вони самі спадуть.

Тимчасом Тарасків ангел-хоронитель узяв записані золоті листки з його книги й увив із них вінець. І в одній хвилині в темній кімнаті стало ясніше, а кайдани на руці й нозі України неначе попустили.

Україна поклала білі руки на головки обох хлопчиків і сказала:

— Пам'ятайте, мої діточки, що тільки невси-пуца Праця й щира Згода й Любов можуть зняти з мене кайдани. Пам'ятайте се й другим говоріть!

У тім на церковній вежі вибила перша година. Хлопці здригнули ся, а гетьман Хмельницький сказав: — Час вертати до дому!

— Прощайте, сказала Україна — й будьте добрі й пильні!

— Прощайте! — загомоніли всі, хто був у кімнаті.

Гетьман махнув булавою й крикнув:

— Степовий вітре, занеси сих козачків до їх дому.

В сій хвилині розляг ся шум, свист, задудоніла земля. Ширококрилий степовий вітер явив ся, хопив хлопців і поніс...

Оба хлопці разом зірвали ся зі своїх ліжечок. Був уже ранок. Вікно кімнати було отворене й холодний вітер дув у неї.

Хлопці поглянули по собі.

— Чи сон се, чи ява? — сказав Тараско — й оповів Івасеві, що він бачив у ночі.

— І я се бачив! — сказав Івась.

Надійшла мати. Хлопці оповіли матері свій сон, а мати сказала:

— Сон се був, чи ява — все одно! Але тут для вас наука:

— Тільки пильною працею, тільки совісним сповнюванем обов'язків можете причинити ся до визволення України.

Івась і Тараско прирекли ненечці, що все будуть так робити, щоб не завдавати болю Україні! І додержать обіцянки, я сього певна!

А ви всі наші українські діти, чи обіцяєте, чи додержите обіцянки?

Краків, 26/VIII, 1920.

Оля — Калина.

Аркадій Животко.

„Вона“.

Сценічна картина на 2 дії з епілогом.

(За Б. Грінченком).

Дієві особи:

Мати.
Борис — хлопчик.
Вона — дівчина чудова — Україна.
Івга
Петро
Галя
Оксана
Олеся
Іван
Василь

Школярі.

Четверо дітей.

Д І Я І.

Сцена представляє подвір'я: Ліворуч хата. Праворуч хід до садка. Весна. Ясний теплий день.

ЯВА І.

Мати (виходить із хати). Отак завжди! Забіжить кудись і не докличеш ся. Звісно, мале... й попоєсти не згадає... Борисе!... А чи чуєш? Борисе!

Борис (чути з глибини садка). Ч-о-о-го-о!...

Мати. Обідати йди! Де ти там бігаєш?

Борис (з глибини). За-а-араз!

Мати (схилилась на пліт. Замислилась). Бігає... радіє сонечку яєному. Ох, щасливі ті літа діточі! Бігає собі по луках, по галях, любить ся світом божим, квітками... пестить ся на шовковій траві зеленій... і весело й спокійно. Ліха того ще не знає... Ех, колись то й ми отак було грали ся, бігали й знати того суму не хотіли... Минуло ся... (До садка). Борисе! Чи ж ти чув мене? Біжи, бо й обід вистигне!

Борис (здалека). Тут метелик такий чудернацький!... Ось заараз!

Мати. Отак минеть ся й Борисикови... Інші прийдуть дні, інші думки.. Дивинь ся, як бігає він, бавить ся й здаєть ся, немов би він на невидимих крилах літає серед моря золотого проміння. От воно веселе, щасливе діточе жите... (Замислилась).

ЯВА ІІ.

Борис (За сценою чути скорий хід, за хвилину вбігає Борис).

Ой го-п, ой го-п

Тай помалу,

Ой го-п, ой го-п

Конику чорнявий...

(До матери). Чого, мамо?

Мати (ласкаво). Кажу ж тобі — обідати ходім... Бігаєш й їсти вже забув.

Борис (в часі свого скаче по сцені приспівуючи):

Ой го-п, ой го-п

Тай помалу...

(Потім). А як там гарно, мамусю!

Мати. Де, синку?

Борис (вказує в той бік, звідки прибіг). Та там о! на луках! Ой, як там весело! Квітки цвітуть, (лестить ся до матери) багато, багато, мамусю; яких тільки там квіток нема!... і сині й жовті й червоні... А пташки, як співають!...

Мати (голублючи). Ну добре, добре, синку. Грай ся, мій хлопчику ясний, грай ся, поки ще є воля, поки не спіткало тебе лихо, а тепер, ходім же до хати, потім знову побіжимо.

Борис (зацікавлено). Яке то лихо, матусю?

Мати (наважуєть ся йти). Е, синку, не треба того тобі тепер знати... Тепер бігай, грай ся, Борисику, любуй ся квітками, сонечком ясним. (Бере Бориса за руку. Йдуть до хати).

Борис. Коли ж воно, мамо, так часто ховаєть ся за хмари. (Входять до хати).

Завіса.

Д І Я ІІ.

Сцена представляє малий садок.

ЯВА І.

(Юрба дітей бавить ся „Мати Олені“. Серед дітей стоїть також і Борис).

Перше. Годі, годі, досить! Ходімо краще у мяча грати ся.

Друге. Я не хочу у мяча, краще в щось інше...

Третє. У »Золоті ворота«!

Перше. Ет! вигдавав тобі таке, що посеред гри й заснеш... А я хочу бігати...

Третє. Ну й бігай, хто ж тобі боронить...

Усі (сміють ся).

Четверте. А знаєте що, кажім краще казки...

Голоси. А й справді, досить вже бавити ся. Нехай хтось каже...

Третє. Нехай Борис розкаже...

Четверте (плече в долоні). Так, так, Борис, Борис! Він знає стільки казок.

Всі. Борис! Борис нехай каже! Розкажи нам щось, Борисе!... (Всі гуртом оточують Бориса).

Борис (трохи соромлячись). Та я не вмію казок...

Перше. А ти про хмари розкажи. Пам'ятаєш, ти колись казав мені...

Борис. Про хмари? Ну добре... (Сідає, всі сідають навколо. Приготували ся слухати).

Борис. Іноді такі вони, оті хмари чудернацькі бувають... Сховають ото сонечко, а я лежу отак горілиць тай дивлю ся на них... Коли... замість сонця, таке щось являєть ся... чи то лев який...

Перше (перериваючи). А ти хіба бачив коли льва?

Голос із гурту. Тихо! Не перешкоджуй... Мовчи та слухай...

Борис (продовжуючи). Ні, живого не бачив, а так, у книжці, що у татка була... Ну так ото ж кажу, або лев, або якийсь пес...

Третє (до першого). А ти бачила пса?

Всі (сміють ся).

Борис. А то немов би цілий ліс... Та у день то не так, а от у вечері... як сонечко сідає... Одного разу у вечері отам далеко, далеко, знаєте, що я бачив на небі?

Всі хором. Що? Кажи, що бачив?

Борис. Отам, де сонечко сідало, хмари розсунули ся й показала ся мені така брама з хмар, а по боках все ліс... ліс... а над брамою такий кривий хрест... а у браму червоне, червоне сонечко дивить ся...

Голоси. От то певно гарно було! А для чого ж отой хрест? Та ще й кривий!...

Борис. Дядько Тимоха казав, що то буцім то така дорога мені... а я знаю, що то воно?... Брама тай годі та ще й з хмар.

Друге. Що ж то за дорога?

Четверте. І хрест кривий. *(Замислено, далі до Бориса).* Ну й довгож отак було?

Борис. Ні, скоро сонце сховалося, там де була брама, щось уже інше зявилося, та я вже не дивився, побіг до дядька Тимохи у кузню...

Дехто. І як воно ото там на небі робить ся?... *(Якийсь час павза).*

Перше *(підводить ся).* Ну ходіть уже...

Друге. Ходіть на річку... Наплетемо вінків, та будемо пускати.

Голоси. О так! так! На річку! Ну вставайте! Швидше! Гайда!... *(Всі підводять ся, метушаться. Побігли).*

Борис *(іде також, по хвилі вертає).* Я зараз вас догоню. Ось шапку знайду, десь загубив. *(Шукає шапку).*

ЯВА II.

(За сценою, з далека чути гомін, вигуки: „Борисе! швидше!“)

Борис. Зараз. *(Шукає шапку. Потім сідає. Замислив ся).* Як тут гарно. Отут би й бавити ся... Так ні ж! А як весело все ж і по луках, кільки там метеликів ріжних... Добре весною, не те що у зимі... Сиди собі все в хаті... От то вже справжнє лихо... *(замислив ся. Лягає)* і мати каже про якесь лихо... Про яке ж то лихо вона згадує? Що то воно є?... Погане певно... бо ж коли каже, так сумно, сумно дивить ся... От ще! і на що воно! *(Сплюснув очи проти сонця. Задрімав. З далека чути гомін і сміх).*

ЯВА III.

Вона *(Дівчина, одягнута в український стрій. Філі волосся спадають на плечі. Сумний вигляд. Рукви сковані кайданами. Тихо підходить до Бориса).* Хлопчику любий! Братчику рідний! Чи ж знаєш — як тяжко в кайданах?... Як руки від тих кайданів болять... Як серце у грудях бить ся, ридає, болять... Чи ж чуєш ти серденьком серце твоєї сестри?... І руки, і серце і думку в кайдани закуто... А ворог смієть ся з наруги, радіє... Братчику ясенний, мій голубе рідний — тяжко, важко жити в неволі... А жити так хочеть ся... Співати я хочу любови й волі пісні... А ворог лютує... і душу й тіло мордує...

А за що? За те хіба, що на світ уродилась така? Братчику любий, коханий, до тебе от руки криваві від болю, мої... До тебе надія... Прокинь ся — руки мені розвяжи... Я вірю... Я знаю, то буде. *(Сніває):*

Згинуть наші вороженьки,

Як роса на сонці...

Запануєм, любий брате...

Запануємо на волі...

Тільки прокинь ся... прийди з чистим серцем... *(Схиляється й цілує Бориса в чоло. Відходячи)* Не забувай же мене ніколи! І як зробиш ся великим, прийди, прийди і виведи мене з неволі... *(Зникає).*

Борис *(схоплюєть ся).* Прийду, прийду, ні, не забуду. *(Протирає очи й озираєть ся вокруг, шукаючи здиновано очима).*

Завіса.

ЕПІЛОГ.

Сцена як у другій дії: садок. Під деревом сидять: Петро, Галя, Оксана, Олеся, Іва, Іван, Василь).

Петро *(тримає в руці книжку).*

Галя. Ну, даліше, даліше читай...

Петро *(читає).* Не забувай мене ніколи! І як зробиш ся великим і розумним, тоді прийди і виведи мене з неволі.

І по сьому слові вона зникла з очий... і нема більш чудової дівчини, не чути її пісні. Тільки віти зелені нахилиються над хлопцем та пташки весело щебечуть, немов би бажаючи розважити його. А він усе сидить і в його душі віддаєть ся сумна пісня, а на своєму чолі він чує дівочий поцілунок. Вже сонце зайшло за гори і темрява почала обгортати землю. Тоді тільки очутив ся хлопчик, замислений вернув ся до дому і нічого не розказав матері, а мовчки ліг у постелю і аж до ранку не міг заснути. Виріс хлопчик і став великим та розумним парубком. Але він не забув безпечної дівчини і що дня співав ту пісню, котру вона йому проспівала малому. Інші люди чули також ту пісню і глузували з нього, казали, що він женеть ся за мрією, що дівчини тієї не було і не буде. А иншим і того не досить було; вони ганьбили його і гнали і говорили на нього всяке лихо і неправедне слово і робили йому всякі утиски. Але він не вважає ні на глузування, ні на утиски: він вірить, без краю вірить святою, незломною вірою і працює, певний, що прийде час, коли з білих дівочих рук спадуть кайдани і він побачить її знову веселу і щасливу.

Завіса.

Молись, Дитя!

Молись, Дитя! Тебе Він чує.
Молись! Шукай єднання з Ним:
Палка душа твоя відчує,
Що ти є Божий херувим.

Він захистить тебе від горя
Земних страждань і сліз і лиха;
Тебе обійме ніжно доля,
Тобі всміхнеть ся радість тиха.

Будь завжди з Ним! Молись Йому!
Лиш Він один тебе загіє...
І не введе в журну пітьму —
Де все живучеє марніє.

Твоя душа як зірка чиста.
Не забрудняй її — молись!
За тебе молить ся Пречиста
І ти, дитя, Йому молись.

Гриць Круговий.

Михайло Володимир (Гренко).

Ваші ровесники.

(Преміювана праця з III конкурсу „Світа Дитини“).

Послухайте, кохані! З наших змагань за визволене я виберу зусилля тих найменших, тих ваших ровесників, а наших товаришів у боротьбі за волю України.

Буду вам повідати про їх смерть. Та не на се, щоб сум і жаль у вас викликати. Буду вам повідати про геройську смерть, щоби у вас повстала віра в наше житє.

А ви читайте і не сумуйте. Гордо піднесіть чоло, бо се пишеться ваша історія. Ціною отсеї свіжої крові ви увійшли в круг героїв. Тих героїв найменших, що зробили для справи все, що вміли й могли, тих, що знали, що вмирати треба і вмирали гідно. І вірили і знали, що перед ними велика, ясна поява, палка ідея. А на ім'я їй: Україна.

...Я бачив багато таких. Я пережив їх. І мою кров пила земля, наша земля — та я остав при житю.

І буду повідати вам про тих ваших ровесників, а ви читайте пильно. Ось так:

1. Стійка.

Ми заняли місто Б. Та удержати важко. У нас майже самі діти. Наші жовніри ще далеко, ще не вернули з фронту. А поки що зголосилися в добровольців до „українського війська“ самі діти.

— Возьміть мене до війська! — просить ся один за другим.

— А як тебе звуть?

— Івась.

— А кілька в тебе літ?

— Тринадцять.

— Та якже тебе до стрільців? Тиж кріса не підоймеш.

— Я не підойму кріса? Я навіть набивати вмію — і замок витягну і назад вложу. А Петро не вміє назад заложити — і його взяли до стрільців, бо він більший.

— А якже ти замок умієш вложити?

— О — то треба натягнути пружину, а щоб не зіскочила, кладеться грейцар і вже... гордо голосить своє знанє Івась.

— А в дома знають, що ти пішов до війська?

— Та в дома не знають, але я перекажу. Я нічого не казав, бо не знав, чи приймете. А потім сміялиб ся з мене.

Но, скажіть, що ви зробили би з таким добровольцем?... А поки що в місті непевно. У нас нема ані одного машинового кріса. В сусіднім місті, кажуть, є багато. Треба туди поїхати, може відступлять.

То була осінь, пізна осінь. Був вечір темний, дощевий, зимний, коли я вибирав ся ще з одним товаришом по машиновий кріс. Я такий утомлений, перемучений неспаними ночами, працею, що без палиці ходити не можу.

Підвода готова, треба сідати. До мене щось на дорогу говорять, та я нічого не розумію. Знаю лише одно: Іду по машиновий кріс, бо він конче потрібний.

Ідемо... Ага... міст. На мості повинна бути наша стійка. Цікавий я, чи стоять, чи задержуть нас...

Стій! — доходить з глибокої темряви голос. Голос дитячий. Він дрожить зі зворушення, зі зимна, та силкується на мужеськість.

Клич? Стій!

Я пригадую собі, що мені на дорогу подали клич — та він пропав у моїй свідомості.

— Говорить із ним — звертаю ся до свого товариша, а сам попадаю в давлячий, прикрий полусон умучення. Я властиво не сплю, все чую, все розумію, чую навіть ліпше, як усе, лише рушати ся не можу, лише говорити мені дуже тяжко.

Товариш веде переговори:

Ми — каже — свої. Клича не маємо, бо нам дуже спішить ся. В пильній справі ідемо. Припусти нас ближше, то й сам побачиш, хто ми є.

Я цікавий, як се скінчить ся. Обовязок стійки не пустити нас та нам треба як найскорше.

Голос із темряви: А я знаю, хто ви є? Не їдь ближше, бо стріляю.

— А ти, жабо зелена, ти мене стріляти? Ти рекрутське вухо, ти мене старого вояка? Та я тебе десять разів за той час застрілю... Війо! І візник торкає коні.

Стій! — рветь ся з глибокої птьми дрозучий голос. — Стій, бо стріляю! — і дитячий голос набирає такої твердості, що візник стає.

Я відчув також, що хвиля ще і впаде стріл...

І товариш мусить вертати по клич.

Жду. Отвираю очі. Темно. Вихор дме. Їдкий дощ. Я нетерпеливлюсь та відчуваю таке задоволене, що сей хлопчина сповнив свій обовязок.

Є клич. Клич був Київ.

Переїздимо попри стійку. Нас підвозить командант стійки.

— Як часто зміняєте стійки?

— Що дванайцять годин... Нема ким...

У мене на стілько сил, щоб витягнути електричну ліхтарку і поглянути.

Передо мною хлопчина, недоліток, блідий, змерзлий, в одній однісінській літній блюзчині.

Та його обличчє таке вітхнене, таке гідне почутем обовязку! Почутем сповненого обовязку!

Хто він був? Де він умер? Бо коли пишу сі рядки, я чую, що нема його межі живими. Такі вмирають без ваганя там, де вмерти треба. Гордо, свідомо, самопевно. Його ім'я пропало.

А ви, кохані, затамте собі сього дівка, що стоїть в одній однісінській літній блюзчині дванайцять годин у темній ночі. На стійці, у зимну, глуху осінню ніч!

І ніякі глузovania, ні переконування не захитують ним. Він свідомий свого обовязку і певно виконав його до кінця.

(Дальше буде.)

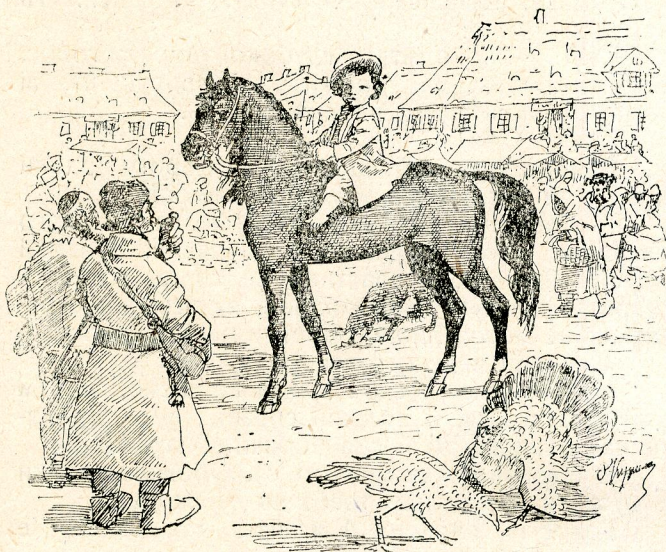
Вуйко Влодко.

Пригоди Юрчика Кучерявого.

З образками О. Куриласа.

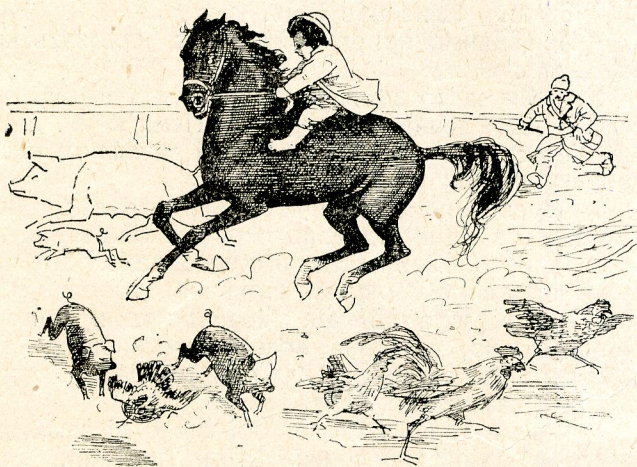
V. Юрчик на кони.

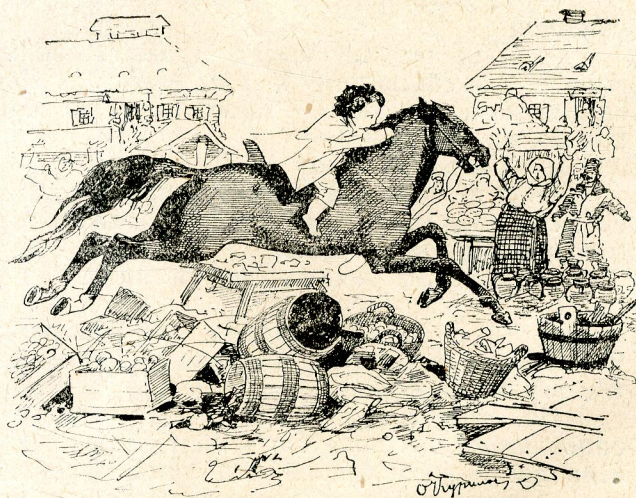
9. Завів його аж під плотик,
А по плотику як котик
На верху коня спинив ся,
На всі боки поклонив ся,
Й подивив ся згорда всюди,
Чи глядять на нього люди.

11. Нараз: „тпру, тпру!“ Мимоходом
Хтось надіхав самоходом.
А вороний, Боже милий,
Як не вирветь ся що сили,
Перескочив враз без труду
Через першу з краю буди.

10. А вороний боком, боком,
Зразу тільки легким скоком,
Нуж по місті пустувати,
Копитами вигравати;
Підкидав Юрком без впину
Раз в гору, то знов в долину.

12. А потому поміж люди,
Через столи, стільці, буди,
Через гори масла, мила,
Стоси сала і повила
Просто стрімголов пустив ся,
Тільки порох за ним збив ся.

13. Ой чимало на базарі
Зробив тоді шкоди карий.
Як по страшній хуртовині
Котилися по долині
Горшки, миски і горнята
І кричали Жидинята.

15. Ні, не такий Юрчик вдав ся!
Добре коника держав ся.
До карку його схилив ся,
Як той кліщик причепив ся.
Як спинили коня люди,
Тоді глянув гордо всюди!

Так то Юрчик на базарі
Покінчив їзду на карім!

14. А тепер шукаймо згуби:
Де се дів ся Юрчик любий?
Чи зімлів де з ляку, страху,
Чи згубив ся де на шляху,
Чи де з коника звалив ся
І з горшками покотив ся?

16. Тепер, діти, просьбу маю:
Скажіть панови „Ай-Аю“,
Що його не зачіпаю,
Ані бити не гадаю,
А радіти буду дуже,
Як вам також казку вструже. (Кінець.)

Купуйте і читайте
історичне оповідане:

„Вільгельм Тель“

Є се прегарна книжка
з 13-ма образками.

Жадайте по всіх українських книгарнях в краю.

Замовлення слати до Контори „СВІТА ДИТИНИ“, Львів, вул. Зіморевича, ч. 3.

Володимир Островський.

✓ Як вуйко був бабою.

Оповіданє.

I.

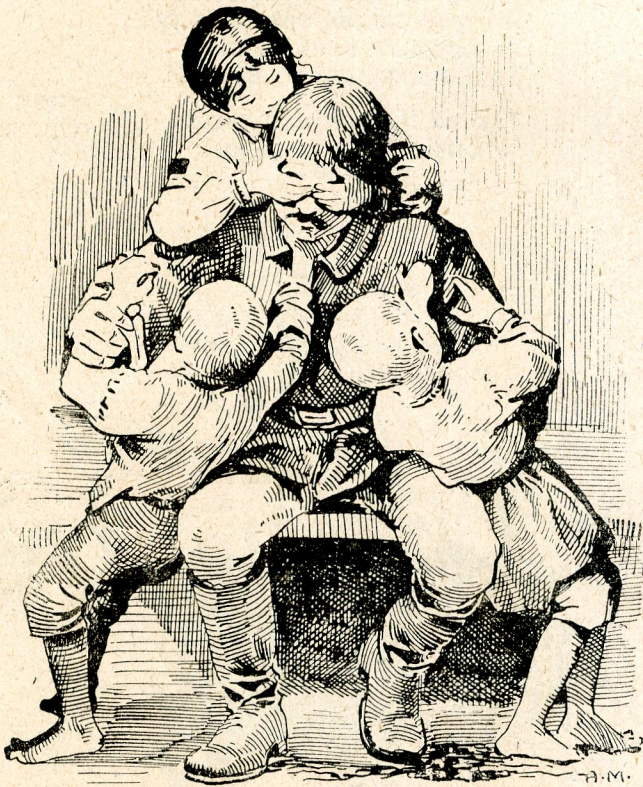
Вуйко Микола Гоп-Гопанчук не з тих паничів, що од вітру хитають ся. Сила яка! Руки наче залізні. Нікому не піддасть ся.

За се хлопці, Грицько та Павлик, не стямлять ся від нього.

Ледви він загляне до їх хати, зараз же до нього:

— Вуйку! а ну — хто кого! Чи ви нас, чи ми вас! Ганю, йди швидше! Помагай!

Прибігає маленька Ганя. Й враз усі троє, як шуліки, накидають ся на вуйка Миколу. Хлопці атакують його з боків, а Ганя наступає „з фронту“. Боротьба йде горяча. Хлопці бють ся відважно, мовчки. А Ганя аж пищить.

Але дарма.

Не встигнуть діти й опам'ятати ся, як уже всі в руках вуйка. Грицько в нього — під одною пахою, Павлик — під другою, — тільки ноги та руки диндають ся у повітрі. А Ганя лежить у нього на колінах до гори плічми й пищить, аж лящить в ухах.

Дасть вуйко кожному горячого „підпалка“ по мягкому місцю й відпускає на волю, промовляючи: А не йди проти січового стрільця, бо лихо буде!...

Діти не тільки корють ся перед силою вуйка, але ж і захоплюють ся нею до краю.

Ще більше подобають ся їм оповідання вуйка Миколи про його пригоди на Великій Україні, коли він був січовим стрільцем і воював там із большевиками.

— Вуйку, розкажіть нам про того Олеся, що з вас бабу зробив! — сміючись липнуть до нього діти, — та швидше кажіть.

— Яж уже вам оповідав.

— Розкажіть іще раз, з початку розкажіть!

Вуйко знає, що сі кліщі як пристануть, то не відірвеш їх. Тому згоджуєть ся. Ось він запалює цигарку й починає відкашлювати ся. Се означає, що вже почне оповідати. Хлопці сідають йому на коліна, Ганя лізе з заду на плечі, кладе голову йому на плече і всі ладують уха слухати.

II.

То було так, — починає вуйко. — Велика Україна горіла вогнем. Наче якийсь велитень страшною рукою підпалив її зо всіх боків, щоб легше було її грабувати. А грабував її кождий, хто тільки хотів. Бо комори України не маленькі: всього в них досить — і хліба й цукру й масла й мяса...

Ось ворожа сила, страшна, кривава, ненажерлива, й посунула на неї. Так і пре, так і лізе. Захопить Київ, а потім, як вода, розливаєть ся ширше й ширше, щоби залляти усю країну. Вигонять одного ворога, лізе другий. Виженуть сього — насуває новий. Але найгірше було з „червоними вовками“, або з большевиками. Голодні й люті. Людий отак і мучать, ріжуть, стріляють, убивають батьків і материй, сиротять дітий таких, як ви. Плачуть бідні діти, плачуть, аж серце краєть ся, аж стогнуть степи та ліси, аж ревуть річки...

Ганя починає витирати очі.

— А татка Олеся теж убили? — питаєть ся маленький Павлик.

— Вбили й татка й маму, а жив він у діда.

— А вас не вбили?

— Ні, бо Олесь уратував.

— Бабою зробив? — каже Ганя.

При сих словах діти враз веселішають, бо хіба ж не смішно, що стрілець вуйко був бабою?

— Кажіть же, вуйку, швидше, як ви були бабою. Певне, незграбною...

— Розумієть ся, не такою гарною, як твоя мама.

— О! наша мама гарна! — з захопленням викрикує Ганя.

— Оповідайте ж, оповідайте! — перебивають хлопці.

(Кінець буде.)

3 осінніх мотивів.

Ходить вітер тай по полі, Блудить вітер тай по ночі,
Гей, гей! Гей, гей!
Ходить вітер тай по полі, Блудить вітер тай по ночі,
Виспівує свої болі, Виплакує сірі очі,
Ронить сльози в ревній тузі, До землиці припадає,
Сіє дощик тай по лузі, Тай голосить, тай риде,
Гей, гей! Гей, гей!

Ходить вітер по дорозі,
Гей, гей!
Ходить вітер по дорозі,
Гне берези золотоосі,
Злате листе котить, гонить,
По дорозі сльози ронить,
Гей, гей!

Василь Софронів.

Байки.

(За Езопом і Федром перелицював *Іван Велигорський*.)

Гуска.

Була собі раз біла гуска, білійша від білого снігу. Горда на своє біле пір'є, забула на свій гусячий рід і думала, що вона лебідь.

І покинула свій гусячий рід і поплила собі на ставок. Плаваючи по ставі, натягала свою коротеньку шию і хотіла бути подібною до лебедя. Але дарма, бо не вважаючи на великий труд, гуска все остала гускою і лише осмішила себе.

Таке часом і з людьми буває.

Хомяк і мурашка.

— Ой, дурні ви, дурні мурашки! І скажіть мені, прошу вас, чи варто то так тяжко працювати, щоби призбирати трохи тої поживи на зиму? Ви лише гляньте на мої величезні запаси! — сказав раз хомяк мурашкам.

— То не дармо люди копають за твоїми скарбами і нераз чигають на твоє житє, бо ти маєш більше, як сам потребуєш! — відповіла мурашка.

Крук.

Крук підглянув, що орел цілих трицять днів сидить на яйцях.

— Ага! Тепер уже знаю! То тому малі орлята такі далековидючі й сильні! — подумав собі крук. — Зроблю й я так само.

І робив. Але нічого іншого не висидів, як лише нужденних круків.

Опіка.

Один пес, подібний до вовка, стеріг і опікував ся ягнятем. Побачив його другий пес, також подібний до вовка, і кинув ся на нього.

— Вовче, що ти робиш із сим ягнятем?

— Ти сам вовк! (Бо пси не пізнали себе!).

— Виноси ся звідси, бо я тобі зараз покажу, що я опікун сього ягняти! — Але той другий пес

не хотів уступити ся і силою тягнув ягня до себе, а що й перший пес не давав за виграну, то також тягнув ягня силою в свою сторону.

І роздерли невинне ягня.

Добродійства.

— Чи маєш ти, чоловіче, більшого добродія межі звірями, як я? — спитала раз пчола чоловіка.

— Маю! — відповів чоловік.

— А кого? — цікаво і з поспіхом запитала пчола.

— Вівцю! — відповів чоловік, — бо її вовна позиточнійша мені, ніж твій мід. І ще одно тобі скажу — додав чоловік — що вівця дає мені свою вовну без більшого труду для мене, а як що ти даєш мені свій мід, я все мушу собі пригадати твоє жало.

Орел.

Спитав раз хтось орла: Чому ти виховуєш своїх дітей так високо, в повітрію?

І відповів йому орел: А чи важили би ся вони, як щоб підрости — летіти так високо, де ясне сонце царює, як щоб я їх виховував тут низько на землі?

Воробці.

Стару церковцю, що була пристановищем крикливих воробчиків, направлено і замуровано їх давні гніздища.

Прилетіли сірі воробці гурмою, задержали ся перед величавою будівлею і зором шукали своїх гнізд.

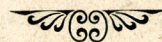
Але не знайшли їх і полетіли, цвірінькаючи, далше.

— І що варт такий величавий будинок? Навіть на гнізда не надаєть ся. Цвірінь-цвірінь! Летім геть! Полишім ту купу каменя. Цвірінь-цвірінь!

Малпа й лис.

— Назви мені, хитрий лисе, таке зручне звіря, яке я не могла би наслідувати! — хвалила ся малпа лисови.

А лис відповів: А ти назви мені таке нужденне звірятко, якому впало би на думку тебе наслідувати.

Бабське літо.

Весняні розплились чари,
У лузі відцвіли цвіти,
А янголи попід хмари
Розіпняли тонкі сіти.

Тиха осінь, задумчива,
З неба сіти ті здіймає
І поорані ниви
Павутинем вповиває.

Наче прядка в ніч сердиту
Веретено навиває
І зі злата й оксаміту
Вдінем землю одягає.

Ані дощ його не змочить,
Ані вітер не розвіє,
Ні росиця не сполоче,
Лиш зима снігом привіє.

Роман Завадович.

ПЕРШІ ПРОБИ МОЛОДИХ АВТОРІВ.

:: :: :: :: (У сій частині часопису містимо перші праці наших читачів.) :: :: :: ::

На день 21 падолиста 1921 р.

Високоповажаний Пане Редактор!

В сей день Вам бажаємо:
В здоровлю, щастю проживайте,
І ще много літ без втрати,
Гарний „Світик“ видавайте!

Позволь, Боже, Вам прожити,
Іще довгий — довгий час,
І за працю і за труди,
Дари, Боже, добром Вас.

Літня, в падолисті, 1921.

Богданко і Генчик Думіни.

Біленький сніг паде...

Вже біленький сніг паде,
І нам втіха всім буде;
На горбок підемо всі,
Саночки візьмем нові.

Виє, свище заверуха,
Паде білий сніг,
Зимно в руки, зимно в уха,
А на санках сміх.

Роман Баріляк.

Поможім Україні!

Любім щиро Україну,
Нашу Неню рідну!
Всі їй сили віддаваймо,
Свою кров послідну.

Терпеливости нам треба
І підему духа,
Бо інакше, ще загинем,
Як на стужі муха.

Довго вже вона терпіла,
Довго горювала,
І прийшла вже ся хвилина,
Що волі діждала.

Бо не скоро уже прийде
Знов така хвилина,
Щоби можна визволитись...
Днесь слухна година!

Треба нам їй що сил наших
Щиро помагати
І горнути ся до Неї,
Її не цуратись.

Тож гуртуймось усі радо,
Вкраїні служімо!
І на поміч Ненці нашій
Охотно біжімо.

14. V. 1919.

Богдасик К...

Заклик.

Ой читайте, діти милі,
„Світик“, гарний наш орган,
Що веселить сумні хвилі,
Тай дає науку нам.

Попросіть мамусю й тата
Щоб дали вам марочки*),
За них буде передплата,
Ще й цікаві книжечки.

Ой читайте „Світик“ всюди,
Подавайте з рук до рук,
Нехай всі читають люди,
Най читає дідо й внук.

Львів, 30. X. 1921.

Роман Баріляк.

*) На рік 1922 задаток 1000, а можна й більше.

Учім ся!

Хоч ми діти ще маленькі,
Та учім ся всі пильненько,
Щоби з нас потіху мала
Україна — наша слава.

А колись, як доростемо,
Враз боротись ми будемо,
І добудемо Свободу
Тай Добро всему Народу!

Надійма з Лемків.

Бій за Україну!

Загули гармати
І сурми заграли
Стрільці наші смілі
В похід виступали.

На зелений ланець,
На кровавий танець,
На борбю страшенну,
У ніченьку темну.

В похід виступали,
На кровавий танець,
Під гук куль і грюкіт
На зелений ланець.

У ніченьку темну,
Сумну, неприємну,
Стрільці добували
Україні слави.

В Яремчи, 13. I. 1919.

Богдан Кабарівський.

Для діточих театрів **„ЧЕРВОНА ШАПОЧКА“**

вийшла вже драмована казка у 2 діях зі співами п. з.

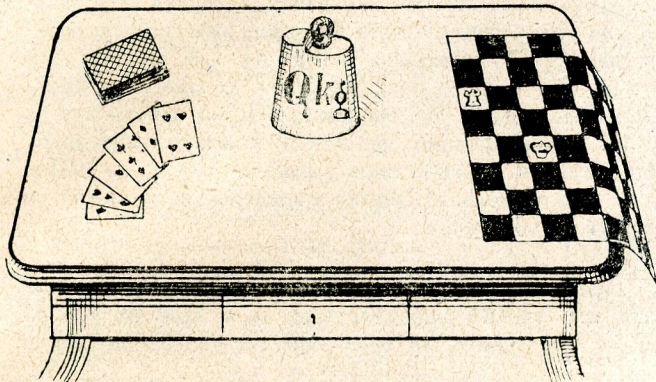
Ціна 100 Мк.

Замовлення слати до контори „СВІТА ДИТИНИ“, Львів, вул. Зіморовича, ч. 3.

Ребуси, загадки й шаради.

Ребус ч. 22.

(Уложив Данило Філіп.)

□ □ □

Загадка складова.

Ра, ін, бро, на, са, ад, вал, ре, дик, до, тун.

Порозкидані склади зложити так, щоби початкові й кінцеві букви поодиноких слів, читані з гори в долину, дали назву найважливішої української інституції під теперішню пору.

Значіне висказів:

1. Стоїть по середині міста.
2. Домашня птиця.
3. Кожний бажає сього.
4. Інакше „множество“.
5. Є на кождім листі.

□ □ □

Фігуральна загадка.

(Уложив Нусько Думін.)

+	Недобре сотворіне.
+	Губний співзвук.
+	Уживають до листів.
+	Зубний співзвук.
+	Смачне і солодке.
+	Гортанний співзвук.
+	Пташок, гарно співає.
+	Носовий співзвук.
+	Шкідливе звіря.
+	Гортанний співзвук.
+	Уживають рибаки
+	Має при кінці „гай“.
+	Мають дики.
+	Злучник.

Букви на місці хрестиків, читані з гори в долину, дадуть святочний день Редактора „Світика“.

□ □ □

Шифрована загадка.

(Уложив Нусько Думін.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	2	1	2	3	6	5	6
10	11	12	1	2	13	9	2	12	11	13	11	14			
15	11	10	11	7	7	16	17	11	15	11	10	11	7	10	2
4	9	3	11	10	18	11	7	10	8	5	11	8			

Числа означають поодинокі букви, які треба підставити замість чисел. Відчитані букви дадуть золоті слова Т. Шевченка.

Щоби знайти букву, потрібну для заступлення кожного числа, подаю в другій загадці 5 слів означених також числами:

3	2	15	13	2	10	4	3
1	4	13	11	14			
7	5	6	9	16			
17	4	18					
8	12	11					

- 1) Інакше розмова.
- 2) Третя особа від „бігати“.
- 3) Великі простори на Україні.
- 4) Покриває в зимі ріки.
- 5) Глибока - округла.

Розвязки сеї загадки не треба подавати, бо вона тільки служить як посередник до розвязання першої.

□ □ □

Загадки.

(Подав Нусько Думін.)

- 1) Звір я не є, хоч маю чотири ноги,
Ні віл, ні козел, але маю роги.
А коли вберу ся в білу одежину,
То живлю при собі все цілу родину.
- 2) Я скорше ще як Адам уродивсь,
На перемену в двох одягах ходив;
Тисячі літ перейшло, а я в своїм строю,
Не змінив до нині ні барви, ні крою.

□ □ □

Шарада.

(Подав Вірюся Охримович.)

Шарадоньку малу
Трискладову легку,
Даю, читачу мій,
Відгадай мерщій:
В ній перші два склади
Маєш, любчику Ти,
Й ціла Троя родина,
І то всі над очима!
Третє від коли світ
Становить сотку літ!
А злучиш все в одно
Буде Твоє єство!

□ □ □

Загадки.

1. На що паде мука в млині?
2. Котрий місяць найкоротший?
3. Котра двійка має найбільшу силу?
4. Два брати дивлять ся, а ніколи не сходять ся?
5. В вечер умирає, рано оживає?
6. Рано ходить на 4, в полудни на 2, а вечер на 3 ногах?
7. Ні земля, ні вода, ні по ній ходити, ні пливати?
8. Що мусять мати всі люди, звірята, рослини і річи?

За влучні розвязки сих загадок призначено до розльосовання 3 премії, а саме: „Пригоди Вовка-Неситого“.

Розв'язки загадок

з 19 і 20 числа „Світа Дитини“.

Ребус ч. 20: Слава нашим Січовим Стільцям, а любій Україні поклон.

Загадка складова: Наум, Улани, Самовар, Ельдорадо, Чигирин, Колпак, Арно. Цілість: Нусечка — Миронко.

Фігуральна загадка: „Проліски“ Уляни Кравченко.

Ломиголовка: 1. Дуб. 2. Сосна. 3. Ялиця. 4. Липа. 5. Слива. 6. Вишня. 7. Оріх.

Шаховий коник:

Гомоніла Україна, довго гомоніла,
Довго, довго кров степами текла, червоніла.
Текла, текла, тай висохла, степи зеленіють;
Діди лежать, а над ними могили синіють.
Та що з того, що високи?

Шевченко — „Гайдамаки“.

Шарада: Чоловік.

Влучні розв'язки надіслали:

Р. Барияк, Ір. Фодчук, Е. Коропецький, М. Крупа, М. Н. І. Турчмановичі, В. Островський з Милика, О. Солтисівна, М. Кравчук, Г. Гела, Л. Волянський, Ст. Жуківна, Н. Думін, О. Кузьмак, В. Москалюк.

Вислід льосованя:

Премію „Максим і Марко“ виграли: Маруся Крупа в Іванівці, М. Н. І. Турчмановичі в Тухольці і В. Островський з Милика.

Ребус ч. 21: Печені голуби не летять до губи.

Шаховий коник:

Все, що мав у житю, він віддав
Для одної ідеї,
І горів і яснів і страждав,
І трудився для неї.
З неволі в Міцраїм свій люд
Вирвав він, наче буря,
І на волю спровадив рабів
Із тіснин передмуря.

(Фрагмент з „Мойсея“).

Шарада: Рибалка. Загадочка-візитівка: Швець-полатайко. Загадка: Чайка.

Надіслали розв'язки загадок з числа 20:

Е. Стойкевич, Н. Думін, Я. Книш, О. Чемеринський, М. Копко, М. Попович, Ст. Посацький з Гаїв, М. Ричаківна Н. Габрусевич, І. Кравецівна, М. й Л. Прокопівні, С. Тшуківна, О. й Т. Савки.

Премію „Нечемне вороня“ вильосували: Євген Стойкевич у Зборові, Стефан Посацький в Гаях к. Тернополя і Мирося Ричаківна в Решняті.

Переписка Редакції.

Від Адміністрації.

З причини 25% підвишки друкарських робіт, ми приневолені піднести висоту передплати за IV квартал (т. зн. по кінець року) до висоти 320 Марок. Сподіємося, що се вже буде остання підвишка у цьому році. Просимо проте всіх наших читачів, щоби зволили надсилати залеглости за минулі квартали і передплату за IV квартал.

Ціла передплата за сей рік виносить: 700 Марок. Кожний отже може точно провирити, яку суму доси заплатив, а з якою ще **залагає** до кінця року (відіймаючи вплачену доси квоту від числа 700).

А в і з о !

До 23 числа газетки, що вийде 1 грудня с. р. залучимо для всіх передплатників виповнені вже грошові перекази, на яких буде подана належна нам від кожного квота до кінця цього року, як також додана буде квота 1000 (одна тисяча) Мк. як **задаток** на передплату на 1922 р. Гроші просимо надсилати можливо найскорше, щоби могли ми означити висоту накладу 1 числа за 1922 р. Хто не бажає далше газетки передплачувати, нехай се зазначить на переказі!

При надсиланню грошей просимо на відтинках зазначувати все **число** передплатника (є в долі на кожній адресі) і зазначувати: чи буде передплатником на 1922 р.

Мирося і Ліда Прокопівні в Тужиліві: „Світик“ вже поздоровів і дякує Вам за пам'ять і вискази співчуття. Засумувала його вістка, що Ваш Татусь хорий. Прегарно описала Мирося свої вражіння із першої Сповіді. Сей день буде тревалим для Тебе спомином через ціле жите. Дуже гарно, що в таких хвилях не забуваєте про „Рідну Школу“ та про „Захист“ у Калуші і посилаєте туди свої „ощадности“. — „Світик“ незмірно радується, що Ваш братик Тараско бажає наслідувати сего Тараска із „Заклятої могили“. Коника для нього нехай Мамуся куплять у Цітінга або у Розенкранца в Калуші (паличка до якої, у горі прикріплений дерев'яний коник), і він буде о 999 тисяч марок дешевший.

Миросько Менцінський в Пшемислах: Адресу справляємо і бракуючи числа вислали вже на новий осідок. На залеглість до кінця року дістанеш із 23 числом газетки поштової переказ і зараз вишли сей довг разом із задатком на 1922 рік.

Українська Захоронка в Ченстохові: Лист одержали і дякуємо за ласкаві інформації. Газетку будемо висилати по 2 пр. Про кожду евентуальну зміну адреси просимо нас у час повідомити. Може на Великдень „Світик“ буде до Вас приходити вже до Київа.

Стефан і Владзьо Посацькі в Галл: Адресу справляємо. Тішить нас дуже, що так пильно читаєте „Світик“. Станьте щирими його друзями і гуртуйте всіх Своїх ровесників під його стяг. Єдність — се найважливіша основа в житю кожного народу. І тому Ви вже в зарані Свого життя придбайте собі сю велику, горожанську чесноту, яка Вам зготує світлу будучність.

Мирослав Попович у Дрогобичі: „Світик“ дуже цікавий, як Ти використаєш сей місяць вільного часу. Мусиш йому подати зміст усіх книжечок, які Ти визичав до читання з бібліотеки ім. І. Франка в Дрогобичі. Найкрасший лік на лічене туги за... Калушем, се власне читане книжок. А з „українського“ на найблизшій конференції мусить бути нота о два степені висша від тої, про яку згадуєш, бо инакше „Світик“ перестане з Тобою „колегувати“. А розв'язка з 20 числа? Дуже скупенька!

„Рідна Школа“ в Козмарі: У відповіді на письмо з 26 жовтня с. р. вислати мемо до Вашої диспозиції 20 прим. „Світа Дитини“ **безплатно** і просимо звертати пильну увагу на се, щоби газетка переходила з **рук до рук**, від хати до хати. Нам залежить на тім дуже, щоби українська дітвора і молодіж через читане свого „безпартійного та безстанового“ органу — набрала національного самопізнання та присвоїла собі вже з малку такі чесноти, як: єдність, послух і карність, бо їх власне у нас поки що немає.

Стефа Жукувна в Дрогобичі: Срібна корона наспіла зовсім у порядку до Адміністрації. Вартість за неї у висоті 240 Мк вписано на Твоє conto під ч. 1218 і маєш вирівнану передплату до кінця року. На рік 1922 пришили в грудні с. р. квоту 1000 Мк, яка буде **задатком** на передплату і кожний зможе без ніяких писанин знати: доки має заплачену газетку, як зісумує собі ціни всіх чисел, почавши від 1-го січня 1922 р. Правда, що сей спосіб плачення передплати буде дуже простий та ошадить багато непотрібних видатків на оплату почтових переказів за кожний місяць, чи квартал. Стефуні Журавчаківній посилаємо газетку від ч. 19. Ви обі повинні всі укр. дівчатка з Дрогобича „змобілізувати“ під стягом „Світика“. Зробите се?!

Вислід третього конкурсу.

На оголошений „Світом Дитини“ третій конкурс (диви ч. 9—10 з 1 мая 1921) надіслано 15 творів, а саме: 9 оповідань на біжучі теми, 2 історичні перекази, 1 казку віршом і 3 театральні картини.

Жюрі конкурсу по основнім перегляді надісланих праць, наділило: 1 премією в квоті 3000 Мк оповідане п. з. „Поміч“, означене псевдонімом „Гугу“;

II премією в квоті 2000 Мк театральну картину п. з. „Соняшник“, означену мотом:

Дитячий світ — світ казки і природи,

Йому чужі тенденції та моди...

а III премією в квоті 1000 Мк збірку оповідань п. з. „Ваші ровесники“, означену псевдонімом: „Іренко“.

До похвального вирішення признано отсі твори:

1) „Поворот Арістодема“ (псевд. Фільгеленес),

2) „За склянню стіною“ (псевд. Гугу),

3) „Мілюся“ (псевд. Уссурия),

4) „Данилко“ (мото: Свою Україну любіть).

Невдатними пробами признано отсі писаня:

1) „Добрі діти“, оповідане означене мотом: „Добрий примір багато ділає на молоденькі уми і серця“.

2) „На Україну“ — віршоване оповідане означене мотом: „В єдності сила“.

3) „На ялинці“, театральна картина, означена псевдонімом М. Денисенко.

Їх звернено з поворотом авторам.

Всі інші твори рішено набути для „Світа Дитини“. В тій справі порозуміть ся Редакція з Шан. Авторами.

По довершенню всіх вимогів конкурсу, розпечатано коверти з іменами авторів.

Авторкою оповідання „Поміч“ є п. Марія Штелігівна з Ряшева; автором театральної картини „Соняшник“ є п. Володимир Островський, редактор „Укр. Трибуни“ з Варшави; а автором оповідань „Ваші ровесники“ є п. Михайло Володимир Іренко з Відня.

Всі преміювані річи появлять ся в недовзі друком.

Оповідане „Поміч“ вийде окремою книжечкою разом з іншими творами сеї авторки, а саме, увійдуть туди також її: „Поворот Арістодема“ і „За склянню стіною“.

З причини від членів жюрі незалежних справа вирішення третього конкурсу улягла дуже значному припізнению.

Члени жюрі: Михайло Галущинський, Константина Малицька, Др. Ол. Тисовський, Володимир Радзикович, Мирон Федусевич, Михайло Таранько.

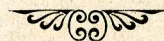
Посмертна згадка.

Дня 1 жовтня с. р. помер в Іскани один із перших передплатників „Світика“ — Нестор Гук, найдорожший синок Зиновії з Жарських і о. Михайла Гука. У важкому горю, по втраті любної дитини, щирі вислови співчуття опечаленим родичам пересилає сею дорогою, вірний друг бл. п. Нестора

„Світлик“.

Оповідка.

Хто не комплетує „Світа Дитини“ в річники, звольть нам прислати такі числа: 7 і 8 з 1920 р. і 1 з 1921 р. За кожде число платимо по 50 Мк, або вимінюємо за книжки наших видань (за 2 числа 1 книжечка). Числа мусять бути цілі, непоп'ямлені та неподерті. *Адміністрація.*

Вказ жертв

(у марках).

На фонд „Рідної Школи“: О. Стефанович 100, Ст. Гела 130 (хибно подано у 20 ч. на „пресовий фонд“). Разом доси зібрано: **5.131 Мк.**

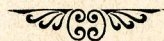
На воєнні сироти: Б. і М. Пастівничі 170, О. Стефанович 100, М. і Я. Новосади 160.

Разом доси зібрано **3.028 Мк.**

На голодуючих Гуцулів: О. Стефанович 100. Разом доси зібрано: **875 Мк.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“: Н. Біліца 100, Дора Винницька 200 (з аматорської вистави „Сватане на Гончарівці), Ромцьо Кекиш 250, Люба і Мирось Стасів 300 (з нагоди щасливого повороту Дорогого Татуса з Сибіру), З. Гук 160, о. З. Флонт 60, Вп. З. Вергун 600, А. й З. Чухрай 40, Б. і Л. Тишинські 30, О. Климківна 60, та кличе: М. Климківну і Вл. Іванусу, О. Левицька з Жукова 40 і кличе всіх читачів „Світика“, Нусьо Думін 300 (з нагоди імянин Редактора „Світика), О. Стефанович 100, О. Смаль 400 (як надвишка позістала по вирівнанню передплати за 1921 р.), Вп. К. Янович 150, Ученики початкової школи в Залужу (Волинь): Г. Штухолук 3, Ф. Кожан 4, П. Соловей 6, М. Максимюк 5, Н. Готенко 2, Л. Собенко 20; Ст. Мулянич 60, Вп. Антін Когут з міста Бейон в Америці 2 долари. (Се друга з ряду збірка, на яку зложили: Н. Зімак 50 центів, Ол. Ревуцький, М. Польовий, Н. Придало, Ол. Драганчук, Н. Путас і Сем. Хандога по 25 центів). Укр. Робітничий Союз відділ 157 у місті Трентон в Америці 5 доларів. (Є се збірка членів Братства св. Петра і Павла, на яку зложили: Ф. Калужняк 2 долари, В. Кушнір, А. Кавка і М. Костурка по 50 центів; Гр. Крупецький, Дм. Кордина, Ю. Юшкевич, І. Терлецький, Ю. Фольснер і Ст. Прагтика по 25 центів; В. Дубчак 20 центів. Збіркою заняв ся Вп. Фелікс Калужняк). Честь свідомим Громадянам! — Ілія Половик із Тюдора, Василь Юзик з Йоркстону по 1 доларі (через Вп. В. Вавриневича). — Вп. Анна і Олена Кійовські з міста Греонк (Америка) по 50 центів. — Всеч. о. М. Кузьмак і Вп. Антін Цурковський з Філадельфії по 5 доларів. — Читальна „Просвіти“ ім. І. Франка в Торонто (Канада) 5 доларів.

Разом доси зібрано: **103.731 Мк.** та **134 доларів.**

Інтересна книжка.

На днях вийшла з під друкарської преси дуже цікава книжка п. з. „Життя в Пласті“, яка містить основи пластового знання для укр. молодіжи. Написав її Др. Олександр Тисовський, член Верховної Пластової Ради.

Книжка ся являєть ся необхідним підручником не тільки для кожного пластуна, чи пластунки, які обовязково мусять її мати, але для кожного, хто займаєть ся фізичним та інтелектуальним вихованем молодіжи.

Обєм книжки 158 стор. великої вісімки, а ціна як на теперішні відносини казочно низька: **400 Марок.** Головний склад: Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок, 10.

Запросини до передплати

„СВІТА ДИТИНИ“

на 1922 рік.

Маленький „Світик“ розпочинає третій рік свого існування. Не міг він доси як слід розвинути своєї діяльності та всіх задоволити, бо на перешкоді сьому стояло багато, дуже багато всяких причин. Одначе по своїм силам він змагався за весь сей час стати ширим приятелем українських діточок: розвеселяв їм сумні хвили, хоронив молоденькі серденька від гадючої їди „чужих впливів“, кріпив діточі почування й молодечі пориви героїськими вчинками „їх ровесників“. Під свій стяг змагає він згуртувати всіх дітей Соборної України, яких лиха доля розкинула по широкім світі. Він бажає стати „золото жемчужним“ мостом духової злуки поміж усіми дітьми, що їх розлучив кордон, широкий океан, чи політично-партійна орієнтація їх батьків.

„Світ Дитини“ не має кордонів, не знає партій, не терпить міжусобиць. Він широкий як океан, чистий як хрусталь, бажає всі серця українських дітей зілляти в одно велике Золоте Серце, якого імя: **Незалежна Соборна Україна!** Тому з невідмінною, як доси, програмою своєї діяльності розпочне він і 1922 рік.

Економічна руїна нашого краю, безвартність теперішньої валюти — у великій мірі впливають на се, що „Світ Дитини“ не може так ширити ся, як належало би сподіватись. Постепенна підвишка цін паперу, друкарських робіт, цинку і хемікалій на кліші справляє, що кожний новий наклад газетки дорожший, за чим слідує щомісячна підвишка ціни передплати.

Видавництво „Світ Дитини“ бажає на 1922 рік **побільшити обем газетки**. Остане газетка дальше двотижневником, т. зн. буде виходити кожного 1-го і 15-го в місяці, як доси, одначе обем поодинокого числа буде мати 16 сторін. Є се одначе поки що проєкт, якого виконане залежати-ме від скількості зголошених передплатників і зложених ними **з гори передплат на 1922 рік**. З причини, що висоти передплати наперед не можна точно означити по причині постійної зміни цін та всяких валютних неправильностей — Видавництво наше рішило назначити квоту: **1.000 Мк. п.** як **задаток** на передплату на 1922 рік, платну **з гори**. Всі отже дотеперішні передплатники, які бажають остати ними, зволять надіслати сю квоту в можливо найкоротшому речинці (найdaleше до 20-го грудня с. р.), щоби Адміністрація могла точно означити скількість „дійсних“ передплатників і відповідно до сього урегулювати висоту накладу.

Надсиlane з гори більшої квоти на задаток передплати має сю добру сторону для всіх передплатників з провінції, що: 1) Дає їм спромогу точної контролі, доки вистає вплачена з гори квота **1000 Мк.** Потреба буде тільки зісумувати ціни поодиноких чисел, почавши від 1 січня 1922 р., відіймати сю суму від вплаченої квоти і вже знають стан передплати. 2) Ощадять собі видатків на перекази та марки при щомісячній або кварталній висилці грошей і клопотів із переказуванем грошей, як їде хто до міста на пошту. 3) Адміністрації справлять через се 80%-ову полекшу при контованю позицій кожного передплатника. 4) Ощадять Видавництву по 5 Мк. від кождоразової посилки „за доручене“.

Видавництво доси поносило дуже великі втрати із сих, на око дрібних видатків і з тої причини призадумало перевести в житє, для обопільного добра, сей спосіб вплачування передплат, як у сім обіжнику подано.

Тим чином не існують уже від тепер місячні, ні кварталні передплати!

Передплата для Америки й Канади на цілий рік виносить: **2 долари**. (Одначе накопи обем газетки остане 8-сторінковий, тільки: **1 долар**). — Гроші на передплату з Америки й Канади пересилати в „реджістрових“ листах. Доходять зовсім безпечно.

Передплата для заграниці в Європі є 100% висша від передплати в краю.

Видавництво „Світ Дитини“ приєднало на 1922 рік цілий ряд нових співробітників, яких праці причинять ся до розширення обсягу діяльності одінокого під сю пору на всю Україну діточого журналіка і будуть цінним вкладом у нашу діточу літературу.

Успішний розвиток і дальша доля маленького „Світика“ лежить отже в руках української суспільности в Галичині і в Америці. Нехай ні тут, ні там не буде ні одної української родини, яка не запенумерувала би на 1922 рік для своїх дітей сю гарну й пожиточну газетку. Ніхто не повинен під теперішню гору жаліти сього дрібного видатку, що рівняється кільком передвоєнним коронам, бо моральна користь, яку осягнуть їх діти через лектуру, буде стояти у міліоновім відношеню до понесеної втрати. Нехай кожний, кому лежить на серци добро власної дитини, затамить собі се, що „які є діти — такий у будучности буде народ!“

Львів, у грудні, 1921.

Видавництво „Світ Дитини“.

Передплата на 1921 рік: кварталньо 300 Мк., річно 1200 Мк., поодинокое число 50 Мк.

Для Америки й Канади **1 долар на рік**.

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Перший сніг...

Сьогодні раненько, як сонце сходило,
Я вийшов із хати й поглянув навкруг. —
І диво! Де гляну, усе ся покрило
Білесеньким снігом... До сонця так мило
Всміхалась діброва, левада і луг...

Я довго дивився в святочнім настрою
На ниви і луки, діброву і ліс,
Вони красувались у сніжнім завою,
Житє все манили своєю красою,
До себе, на луки — де з малку я зріс...

І замість взяти книжку й спішити до школи,
Не думав я довго і вийшов з села. —
І вийшов на луки, на широке поле,
Поглянув круг себе й побачив... О, доле!
Краса, що манила, мене завела...

Під сонця промінем став сніг завмирати
Й під ним я побачив знов осени бруд. —
В село я вернув ся і зайшов до хати,
Взяв книжку й до школи я став поспішати
На свіжу науку, на працю і труд...

А в школі так учнів учитель став вчити
Й такими словами до них став казати:
Вважайте, що в світі будете цінити,
Не дайтесь ніколи омані зманити, —
Вам цінности тільки в науці шукать!...

Вільшина Остап.

Михайло Володимир (Іренко).

Ваші ровесники.

(Преміювана праця з III конкурсу „Світа Дитини“).

(Продовжене.)

2. Телефоніст.

То було вже де инде. Місто К. під обстрілом. Наші частини опускають місто. Мусять, бо інакше були би окружені. Падуть стрільна, одні за другими.

Одна частина має задержати ся до останка і боронити відвороту. Також один телефон до останка має давати звіт, що дієть ся. Телефонічну службу повнять ті найменші. Найстарший має п'ятьнайцять літ.

Один із них має лишити ся і держати получене з окруженими частинами.

Кого оставити? Я дістав приказ одного вибрати. На певну смерть. Телефони працюють. Дзвонить, дзвонить. Гармати бють. Вибухи, вікна дрожать. Телефон дзвонить. Нові прикази, нові звіти.

Хлопці забули за небезпеку.

Гальо... гальо! Хто при телефоні?

Служба.

Зараз передати до третьої окруженої сотні приказ. Вона має держати за всяку ціну цукроварню. За дві години артилерія надійде. Післати двох післанців ріжними дорогами.

І два вже збирають ся і йдуть. Спокійно, без поспіху. Лиш очі блесять. Несуть прикази. Ті найменші. Телефоністи.

Гляджу по осталих. Їх личка перетомлені з неспаних ночей. А я маю вибрати когось із них і оставити. Кого?

Колиб се рівні мені віком, я не вагав би ся ні хвилинок. Приказ і справа полагоджена. Жовнір має вмерти, коли треба.

Та се діти.

Телефон дзвонить і дзвонить. Час рішення що раз ближший. Знов приказ команди: Вибирати ся! Що можна, забрати на плечі, решту знищити.

Користаю з получення. Голошу: У мене самі діти. Оставити годі при телефоні. Відповідальність велика. Я сам остану. Сердита відповідь: Оставити одного і зараз вибирати ся. Вам приготую де инде смерть. Що за сентименти?...

Так, так, у війні нема сентиментів.

— Хто остане при телефоні? — питаю.

Вони знають, що се значить.

Я!

Здіймати апарати! Вибирайсь! Апарат число два остає!

Гляджу на Нього. А Він спокійний.

Вибирайсь! Одинцем. Збірна точка — жовтий дім за містом. Вже, вже!

Хлопці йдуть. По одному. Ніхто не взяв свого клунка. Вони навантажили все, що можна на плечі, з приборів.

Остав ся він і я.

І я пригорнув його голову до своїх грудий і поцілував у чоло. У нього затремтіло щось не-

мов сльоза, припав в обіймах до мене. Та лиш на мить, коротку мить. Задзвонив апарат. Він гордо зірвав ся. І пішов повнити службу...

Ми вже на новій стійці. У мене получене з ним. А кілько разів задзвонить, у мене серце живійше бєть ся. Дає знак, що живий!

Вістки що раз трівожніші.

...Голосить: Ворожа кіннота переїхала попри мої вікна. У мене ще получене з трома сотнями. Мають великі втрати. Амуніція виходить...

...Голосить: Піхота в місті. Йдуть до моєї хати. Скажіть... У трубці зашуміло, затакало... Получене перерване... Він сповнив свій обов'язок до кінця...

— Се ваші ровесники. Питаєте імя? Хто їх знав? Хто їх записував? Вони безіменні.

Імя їх спільне: Українські діти.

3. Наступ.

В розстрільній. Сіра, змучена маса стрільців. Лежить.

Вони навіть не захистили ся. Лиш декотрі насипали землі перед себе. Вони такі помучені. Дорогами, безсонними ночами. Та спочинку нема! У них отворені очі та вони сплять. Змучена сіра маса.

Чути крики, канонада, десь свист, зойк, та се не вражає. „Вперед!“ — рветь ся голос команди. Низький, захриплий голос...

Ніхто не рухнув ся.

„Вперед!“ — сказано, люто хрипить голос, та в ньому немає сили збудити сірої, змученої товпи. Товпа лиш зітхнула, заропотала і знов притихла. Спить.

— Вперед! — рветь ся голос дзвінкий, ясний, високий.

Зі скиби зриваєть ся той найменший, та наша дитина. Той сірий жайворонок.

Ясно, високо, різко, самопевно і радісно дзвонить: Вперед!

Голос діточий, що не покриває гамору битви, та вєть ся крізь нього мов промінь золотої нитки крізь куряву. Темний, блискучий — ріжницею.

І сіра маса заропотала, застогнала, заворушила ся, захрустіла збруєю. І встала тяжко, безладно і пішла. Поволи, ліниво, а потім скорше, скорше і крикнула і вдарила і зломала.

Ми заняли ворожі окопи.

А що стало ся з ним? Впав? Ні. Він вийшов ціло. Лиш у кілька днів потім бачив я його, як лежав на улиці міста. Мертвий.

Ми брали тоді місто наступом в уличній боротьбі. І взяли. А потім йшли як вихор, поспішно, скоро. Перед нами уходив ворог, вже коли ми заняли се місто. І була нам слава велика.

Він звав ся... У нього були ясні очі і біле личко і роскішні кучері.

Та що імя! Се ваш ровесник.

(Конець буде.)

М. Єремійє.

Микольців подарунок.

Сценка в одній дії для діточого театру. — З московської мови переложив Остап В.

Особи:

Микольцьо, гімназист.

Ліда, його сестричка, 6—7 літ.

Геня, товаришка Ліди, 4—5 літ.

*Сцена представляє діточу кімнатку. Обстановка до-
вільна. По середині стіл і два крісла. На землі пороз-
кидані забавки, ляльки, то що.*

ЯВА I.

Ліда й Геня (стоять коло стола).

Ліда. А тепер, Геню, дай мені скатерть.

Геня. На що?

Ліда. Потрібно мені.

Геня (дає малий обрусик). Ось маєш.

Ліда. Я зараз накрию стіл. (Накриває).

Геня. А я піду по наше начинє. Добре?

Ліда. Іди, лише скоренько вертайся назад.

Геня. Добре, добре. (Виходить).

ЯВА II.

Ліда (сама одна).

Ліда. О — Генця принесе начинє і ми будемо пити чай. Ми й самовар маємо, лиш нема булок до чаю.

ЯВА III.

Ліда й Микольцьо (входить).

Микольцьо. Що ти тут робиш, Лідо?

Ліда. Чекаю на Геню. Вона пішла за начинєм.

Микольцьо. А на що вам начинє?

Ліда. Ми будемо зараз пити чай. Бачиш, я вже й стіл накрила.

Микольцьо. А мене то не хочете запросити?

Ліда. Бо ти все робиш нам збитки.

Микольцьо. Як ти можеш, Лідо, так говорити? Власне, що я все стараюся вам помагати. Як хочеш, то я вам можу й тепер допомогти. Чого вам треба до чаю?

Ліда. Булок.

Микольцьо. Булок? Я зараз принесу вам не лише булок, але навіть цукорків і медівників.

Ліда (врадувана). Микольцю дорогий, любий, золотенький, який ти добрий!... Принеси нам цукорки...

Микольцьо. Зараз принесу, в тій хвилині. (Виходить).

ЯВА IV.

Ліда (сама одна).

Ліда (підскакує з радості). Аж тепер буде гарно! Оттаких Микольців люблю! Як я тішуся! Як мені добре!

ЯВА V.

Ліда й Геня.

Геня (з маленькими горнятками, скляночками, ложечками в руках). Ось уже й начинє маємо. Поможі мені, Лідо!

Ліда. Чого-ж ти була так довго? (Бере з рук Геня начинє).

Геня. Постав начинє на столі, а я піду ще по самовар. (Виходить).

ЯВА VI.

Ліда (сама одна).

Ліда. Як я тішуся! Микольцьо принесе булок, цукорків і ми будемо пити чай! Буде нам весело!

ЯВА VII.

Ліда й Геня.

Геня (несе дитячий самовар). Вже й самовар маємо.

Ліда. Давай його сюди, я наставляю. (Ставить самовар на столі).

ЯВА VIII.

Ті самі й Микольцьо.

Микольцьо (несе дві коробочки й мішочок). Маєте подарунки. Для тебе, Лідо, я купив булок і ріжків (дає Ліді мішочок і коробку), а тобі, Геню, медяників (дає Гені коробку). Щож, задоволені? Я всі свої гроші видав на се. Бачите, який я добрий для вас. А ти, Лідусю, говорила, що я все вам перешкоджую... А се не конче правда... Та я не маю часу, пийте чай і без мене. (Виходить).

Ліда й Геня (за виходячим Микольцем). Дякуємо тобі, дякуємо, Микольцю!

ЯВА IX.

Ліда й Геня.

Ліда. Який Микольцьо став тепер добрий! Чого він нам тільки не накупив? І булок і цукорків і медяників. Се мабуть дорого коштує. А ти як думаєш, Геню?

Геня. Певне, що дорого, я думаю з п'ятьох марок польських.

Ліда. О, здається мені, що більше. Дивися, які коробочки тяжкі. (Підіймає обидві коробочки).

Геня. Ти маєш дуже доброго братчика, Лідо.

Ліда. Попробуємо, які ті цукорки, мусять бути смачні. Треба отворити коробочки. (Пробує отворити одну коробку).

Геня. Я своєю відімкнула. Подивімся, що в ній є. (Дивиться). Ой-ой-ой!

Ліда. Що, що таке?

Геня. Дивися — тут лип самий папір і камінці.

Ліда. Обдурив нас Микольцьо.

Геня. Отворім й твою коробку.

Ліда. Ні, я сама отворю. (Отвиряє). Ой-ой-ой! І тут так само папір і камінці.

Геня. Обдурив нас недобрий Микольцьо!

Ліда. А я так тішилася. Думала, що будемо чай пити... Знаєш що, Геню?

Геня. Що таке?

Ліда. Ходім, пожаліємося на нього мамі. Як йому не соромно обманювати нас? Дістанеться йому від мамі!

Геня. Буде він нас памятати.

Ліда. Ходім. (Скоро виходять).

Завіса спадає.

Реквізити: Для Микольця: три коробочки з камінцями і мішочок із булками; для Гені: обрусик, діточе начинє і діточий самовар.

Пільний коник і слимак.

(З німецького перелицювала Л. К.)

1. Коник жив собі пільний
Весело та любо
Свою пісеньку співав
Раз тонко, раз грубо.

Зі скрипкою вандрував
Лугами, полями,
Аж надивав у траві
Слимака з рогами.

3. „Що“, наш коник закричав,
„Вольну волю маю,
А за слимака дурного
Ні трошки не дбаю“.

І на слимакову хату
Він з наругою присів,
І став грати так тоненько
І так скоро, що аж впрів.

2. А слимак, душа спокійна,
Галасу не знає,
Від музики голосної
Він ріжки здіймає.

„Ліпше“, каже слимачок,
Хатку збудувати,
Аніж співом голосним
Людей дратувати!“

4. Аж слухає стара жаба,
Що хтось грає, не втиха,
Гей! як скочить, вхопить,
І не стало співака. [ковтне,

А слимак собі подумав:
„Ось і кара, се за гріх;
Я спокійно жив в хатині,
А він брав мене на сміх!“

Володимир Островський.

Як вуйко був бабою.

Оповіданє.

III.

Я був ранений, — продовжує вуйко, — й відстав од своїх в одному містечку на Поділі. Майже по п'ятах ішли за мною большевики. Десь близько гуділи гармати, клекотали кулемети, з гуркотом їхали фіри. Боязко було. Піймають — на місці розстріляють. А жити кождому хочеться. Вбігаю я в першу хату. На зустріч мені сивий дідусь та хлопчик восьми років.

— Переховайте, — кажу, — я стрілець, мене розстріляють...

Дід замявся. А Олесь відразу схопив мене за руку та й тягне:

— Я не дам вас... У мене вже й тата й маму розстріляли... Не дам...

— А як за нього й нас розстріляють? — зауважив дід.

— Нехай! — тупнув Олесь ногою, — а стрільця не дам, бо він Українець, він наш. Ходім! — потягнув він мене за руку у клуню. — Отут сидить, а я вас спасу...

Мене страшенно здивував і зацікавив отсей смілий та розумний хлопець. Сів я та чекаю. Але чую — большевики вже в місті. Ще через хвилинку коло хати загомоніло кілька голосів. Се були большевики. В мене мимохідь пробігло поза шкіру щось холодне. Хочу вилізти через стіну, або через дах, — не можна, а вийти на підвірок — побачуть.

Дивлюся в щілинку й рахую хвилини, що залишилися мені жити. Нїє серце й душу огортає туга. Ось бачу: кілька червоних про щось питають ся старого, потім — Олесь. Ось увійшли до хати. Шукають. Швидко й сюди придуть. Пропав я, загинув... Нараз відчиняють ся двері: я аж здригнувся. Але бачу — не червоні, лиш Олесь. Кинув він мені якогось лахмітя й шепотить:

— Одягайте.

А сам назад.

Дивлюся: стара, задрипана спідниця, якийсь кафтан, хустинка. Смішно й цікаво стало. В мить я переодягнувся, зав'язав голову хустинкою, найшов якогось опаленого дерева й намалював собі на лиці зморшок; а вусів у мене не було — я їх голив... От і вийшла баба та така стара та погана, що аж хотіло ся плюнути.

— Добре, — думаю собі, — вечеріє, сутінки, то може й не примітять. Треба вилізати з клуні.

Визирнув — нікого не видно. Набрал оберемок соломки, згорбив ся й починаю вилазити поволи. Аж бачу — й червоні виходять із хати. Трошки моторошно стало.

Дід, як побачив мене, то аж рота роззявив: звідки, думає, в нього взяла ся така баба.

— А може він там, у клуні! — гукає якийсь червоний. — Бабо, чи не має там стрільця?

Мовчу, ніби не чую.

— Ей ти, глуха почваро, — лається большевик, — чи немає там козака?

— Вепрака? — питаю старечим голосом. — Ні, вепрака в нас немає. Є свинка, але не на продаж.

— Тьфу, — сплюнув червоний, — сам подивлюся.

Лізе... та як штовхне мене.

— У, яка суха, як відьма. Та відступись!

А я ще більше горблю ся та нахиляю голову. Так і не впізнав.

IV.

— А далі що було? — питає ся Ганя.

— Далі? Як пішли червоні, я схопив Олесь й почав цілувати. Отак!...

Вуйко хапає Павлика, Грицька й Ганю по черзі й міцно цілує їх.

— Чого так швидко! — пручає ся Ганя, — баба так не може.

Всі сміють ся.

Нараз Ганя каже:

— А знаєте що, вуйку, як би тут був той Олесь, я б його теж поцілувала!

(Конець.)

Нема татка?...

Прибіг Славчик до мамусі,
Слізоньки ковтає;
Жаль великий, невимовний
За горло стискає.

За хвилину Ромчик входить
Поволеньки — зтиха,
І тулить ся до мамусі,
Мов втіка від лиха.

А Тарасик при столику
„Світик“ розкладає,
Приглядаєсь малюночкам
Й читать намагаєсь.

Але чує: братя плачуть...
Приступає д' мамі:
„Мамцю! мамцю! Чого Славцю,
Ромцю плачуть? Мамо!“...

І він шльохнув, він заплакав
В голос, що мав сили...
І здавалось, що провадять
Когось до могили.

„Мамцю! мамцю! А де Татко!“ —
Славцю враз питає.
„Що? вмер Татко? Нема Татка?
Чому не вертає?“

„Що? вмер Татко? Нема Татка?“...
Кругом загуділо.
Дрожать стіни — а мамуся
З болю оніміла.

Довго мамця сердешная
Мов камінь стояла...
Важко йойкнула, зітхнула
Й гірко зариділа...

А там на Вкраїні
Могила стоїть,
А в сирій могилі
Їх татко лежить...

Павло Микитин.

Японські вазу.

Один японський цісар мав у своїй палаті зібраних двацять порцелянових ваз. Були се найгарніші вазу, які істнували в його державі. Зайшло таке, що один із його старшин не хотючи розбив одну вазу. Володар попав у страшний гнів і казав виновника покарати смертю.

На другий день, у хвилі, коли приказ мав бути виконаний, якийсь старий браман*) підпираючись палицею і ступаючи з трудом, зголосив ся в палаті. „Пане, промовив він, я знаю тайну, як направити розбиту вазу. Запровадьте мене до салі, де переховуєть ся ваша богата збірка“.

Його просьбу виконано. Але заледви він найшов ся в присутности девятнадцятих позі-

сталих ваз, як один сильний удар його палиці перевернув усі вазу на підлогу і вони порозбивали ся на тисячу куснів.

„Нужденний, що ти зробив? — скрикнув цісар, піняючи ся зі злости.

— Я зробив свій обов'язок, відповів спокійно браман. Кожда з тих ваз могла коштувати жите одного з ваших підданих. Тепер вистане взяти лише моє!“

Цісаря поразила мудрість тих слів і сила, з якою були проголошені.

„Старче, промовив він, ти маєш слухність. Усі золоті вазу менше варті, ніж жите одної людської істоти!“

І він помилював рівночасно і незручного старшину і відважного брамана.

Бляншет.

Паде сніжок...

Паде сніжок, як пух біленький,
На милу радість діточкам,
Бо піде в рух їх спорт любенький,
Не буде стриму саночкам!

А парк і Замок від дівтори
Буде роїтись, як від бджіл;
Поллють ся там діточі хори,
Як будуть мчатись швидко в діл!

Якаж то буде хлопцям втіха,
Як сніг покриє все кругом;
Затиснуть шапочку на вуха,
І підуть грати ся снігом.

Та може так не всі зрадіють
Снігом біленьким, що паде,
Бо є й такі, що тільки мріють,
Коли то літо знов буде!

Бо голод з хат їх визирає,
А тіло криє дряний лах;
Студена піч їх пригортає,
А крик розпуки на устах!

М. Бабій.

Оповістка.

Для діточих театрів на зимові вечери поручаємо:

1) „Святий Миколай“, сценічна картина на 1 дію (виступає 12 осіб), ціна 50 Mk.

2) „Цариця Землі“, сценічна картина на 1 дію (виступає 8 осіб), ціна 100 Mk. (З числа „Світа Дитини“).

3) „Химери Славка“, сценічний жарт на 1 дію (виступає 3 особи), ціна 50 Mk.

З замовленнями просимо спішити ся, бо згадані річи майже вже на вичерпанню.

Адміністрація.

*) Священик гіндусів.

Переписка Редакції.

Від Адміністрації.

До сього числа долучаємо для кожного передплатника виповнені перекази, на яких подано висоту залежності до кінця 1921 р. (до якої додано ще квоту **10 Мк.** за кошти переказу та переписки) і квоту **1.000 Мк.** як задаток передплати на рік 1922. Хто задатку сього не надішле, тому здержить ся висилка газети від 1 січня 1922 р.

При евентуальних рекламаціях у справі вплачених доси грошових квот, просимо все залучати дотичні почтові реценсії або посвідки Адміністрації, чи книгарні.

Просимо уклінно про можливо найскорше надсилане залежностей і задатків на 1922 р. — бо від сього залежати ме наше: „бути або не бути“.

Подяка.

Всім тим Читачам і Читачкам „Світика“, що в день 21 падолиста с. р. надіслали мені слова щирих бажань та сердешні привіти — складаю отсею дорогою гарненьку подяку.

При сій нагоді дякую також всім тим, що у своїх любих листочках, писаних до мене в часі моєї недуги, печаливо довідували ся про стан мого здоров'я.

Михайло Таранько.

Надя Габрусевич у Бережанах: Питаєш, Люба Надю, як „Світик“ проживає? Зле! Він хорував і тому став сильно, так по „українськи“ спізнювати ся і замість на 1-го появляв ся на 9-го (розумієть ся з датою 1-го). І багато ще інших клопотів мав він. Із сього, що зле говориш другим язиком „крайовим“, не роби собі нічогісенько. Старай ся передовсім своїм власним добре володіти. До кінця року довг Твій виносить іще: 300 Марок. На конто на 1922 р. мусить кожний, хто бажає далше „Світик“ одержувати, переслати найдалше до 20 грудня с. р, квоту: **1000 Мк.**

Галюся Гела в Новім Санчі: Похибку в жертвах справляємо. На будуче треба все виразно на відтинку написати, на яку ціль переслані гроші належать, бо як нема ніякої замітки, тоді Адміністрація пише їх на конто „пресового фонду“. Памятай про се. Премію вислано з припізнєнем. Календарів не видаємо, бо не мав би їх хто купувати — хіба Ти одна. Річники будуть як звичайно без „спеціальних“ окладаючих. Розвязки треба подавати з усіх загадок, що надруковані в даному числі. Хто присилає тільки розвязку ребуса, або одної найлегшої загадки — то його не вписуємо на листу льосования і не друкуємо у списі надісланих розвязок. — Твій довг до кінця року виносить: **340 Мк.**

Ірина Кравецівна в Теремівцях: Жалуєш ся, що „Світик“ не відписує Тобі. Він хотів би кождому на кождий листок відповісти, але брак місця в газетці не дозволяє на се. Від Нового Року вже буде більше місця на переписку. Твоя розвязка зі „Шльойком“ дуже влучна, тільки на жаль він не гандляр. Як іде Тобі наука дома та чи не „тужно“ Тобі за Львовом і товаришками з гімназії? Твій довг до кінця року є: **150 Мк.**

Нусько Думін у Ластівках: Від тепер будемо пересилати газетку поручено. Відозва до „недоброї Цьоці“ нічого не допоможе, бо під теперішню пору терпить вона на „нерви“ і не може знести всього, що наше, а передовсім має „слабість“ до українських газет. За переслані бажання дякує „Світик“ Тобі сердечно.

Яруся Книш у Коломій (з Захисту): Якже „Світику“ жаль Тебе і Твоїї подруги, що вас тільки дві в Захисті. Але хлопчики, яких там більше, мусять бути добрі для Вас? Вони певно не такі нечемні, як інші хлопчики поза Захистом, що то все супроти дівчаток тримають ся гордо. Загадок своїх не посилає, бо вони такі „старі“ як світ і воробчики на даху вашого Захисту їх цвірінкають, а пильно розв'язуй ті, що їх подає „Світик“.

Мирося Ричаківна в Решнятім: Книжечок із образками, саме таких, про які питаєш, є в Книгарни Наук. Тов. ім. Шевченка (Львів, Ринок, 10) дуже багато. Зверни ся просто туди, а вони вишлють Тобі за посліплатою. Твій Товаришці Марусі П. пішлемо газетку, але перше мусимо одержати гроші. „Юрчик“ вже в сім році скінчить свої пригоди, а з Новим Роком приїде знов хтось інший. На Вуйка Влодка не можна гнівати ся, бо як він на Вас всіх розгніваєть ся, і перестане оповідати — то хто на тім гірше вийде? Що!? „Пригоди Юрчика“ вийдуть небавом окремою книжечкою, щоби кожний, хто їх доси ще не читав, міг усе мати під рукою.

Оля Климківна в Лаврикові: Чи одержала газетку, яку Тобі вислали? За жертву на „прес. фонд“ „Світик“ складає Тобі подяку. Чи Влодко Климко з Лаврикова, який в нас у книгах записаний під ч. 1206 є Твоїм свояком? Він є вже довший час передплатником, одначе нічого не пише.

Виказ жертв

(у марках).

На фонд „Рідної Школи“: М. й Л. Стасів 500 (як ювілейний дар для У. П. Т.), О. й І. Потерейківні із Замочка 500 (збірка на празнику), Б. Шерстило 50, М. й Л. Прокопівні 100.

Разом доси зібрано: **6.281 Мк.**

На воєнні сироти: Б. Шерстило 50.

Разом доси зібрано: **3.078 Мк.**

На голодуючих Гуцулів: Б. Шерстило 50.

Разом доси зібрано: **925 Мк.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“: М. Дерев'янка 200, О. й І. Потерейківні 500 (збірка від Гостий на празнику в Замочку), Б. Шерстило 12, М. Людкевичівна 60, М. й Л. Прокопівні 300, Миронко Сполітакевич 100 і кличе: Ромчика Бариліа, Ганусю Сполітакевич, Галю Мельник й Тараса Скрентовича; **Безіменний філантроп 4.000** (десятий раз). **В. А. Войціховський** з Тарнополя (в Канаді) **1 долар**. **Марія Кордяк**, народна учителька з Вінніпегу, **2 долари 50 центів**.

Разом доси зібрано: **108.903 Мк.** та **137 доларів і 50 центів**.

Передплата на 1921 рік: квартално **300 Мк.**, річно **1200 Мк.**, поодинокое число **50 Мк.**
Для Америки й Канади **1 долар на рік**.

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

З и м а.

Серед ночі прилетіли
Тихі, ясні, срібні, білі,
Легкокрилі сніжинки, —
Гори, доли, степ укрили,
Ліс, діброву забілили
І засипали стежки.

Як сходило сонце в ранці,
То завили сіроманці,
Аж луна яром пішла.
Гей, надходить час гіренький,
Звір, великий чи маленький,
Знає, що таке зима...

А в хатах, в селі, чи в місті,
Розцвіли ся золотисті
На віконцях цвіточки...
Йде нова пора для втіхи
Тож то будуть крики, сміхи,
Гей, давайте саночки!

На горбку, як днина божа,
Там дітвора люба, гожа,
Йде з вітрами у завід,
А на совганці, на леді,
Йдуть по срібній ожеледі —
Аж тріщить на водах лід.

Так тепло сніги прикрили,
Землю ледом зморозили,
І закрили сонця світ,
Лиш в діточому серденьку
Все привітно, все тепленько,
Не зівяв весняний цвіт.

Ю.

Ціна числа 80 марок.

Михайло Володимир (Іренко).

Ваші ровесники.

(Преміована праця з III конкурсу „Світа Дитини“).

(Докінчене.)

4. Юрчик.

Село спалили, його хату також. Батьків забрали зі собою — казали, що повісять. Брат при стрільцях.

А коли ми переходили по згарищах, він просив ся: Возьміть мене зі собою! І ми його взяли.

Справили мундур, чобітки. Ходив походами разом із нами. А коли надто боліли його ноги, то ми садили його на запасного коня при скоро стрілах. Так він став стрільцем.

Що він робив? Ріжне. Коні напував, доносив муніцію, коло ранених ходив, зі стежами вибирав ся.

Ми тоді йшли вперед. Як гордо ступав він попереду сотні!

Сотня співала. І він також. Коли вступали в село, витали нас радісно люди. Цвітами, хлібом, солею. Уквітчані, зі співами йшли ми вперед, побідні. „Ой видно село, широке село під горою“ — рвав ся радісний привіт селян.

А коли приходило те місце в пісні: „Хто охоту має, хай вступає“ — тоді він найбільшу радість відчував. Гордо підносив голову — немов закликав тих, що оставали по хатах.

— Ходіть! — кликав своїм виглядом.

Йшли. Наша сотня зростала добровольцями...

А де він тепер? На чужині. У школі вчить ся. Він перший ученик. Чужої мови вивчив ся.

Я з ним переписую ся. Він так пише до мене: Тепер не можу служити Україні, як жовнір. Тепер я вчу ся і чим більше знаю, тим більше люблю Україну. Лиш сей, що мало знає, може мало любити Україну. У мене є різні товариші. Самі чужинці. Вони мені оповідають історію свого народу. Всі вони дуже добре знають свою історію. Я оповідаю їм про Україну, а вони все мене просять іще оповідати. Тепер у клясі кождий вміє показати на карті, де є Україна. Я показую їм дорогу, куди перейшов. Всі мені дуже заздують, що я боров ся за вітчину як справжний жовнір. Кождий запрошує мене їхати до себе на вакації — щоби потім я запросив їх до себе на Україну.

Та тепер вертати годі.

А ми ще ходимо на проходи, бавимо ся у військо. Мене все обирають старшиною. Ділимо ся на дві частини і воюємо. Кождий хоче бути в українській частині. Я навчив їх співати українських пісень. Коли мене стрінуть на вулиці, то кажуть до мене: „Гаразд“. — Вони так смішно вимовляють! Кажуть: „Хораст“.

Бавимо ся ще мячем, збираємо поштові марки. Українські маємо також. Мені всі дуже, дуже люблять. А я на кожду лекцію все приготовлений. Учителю до мене каже: Коли всі ваші українські діти такі, то ви славний народ!

Тому я мушу три рази так учить ся, щоби не принести сорому нашим дітям.

Так пише до мене Юрчик.

Кохані! Чи про Вас також говорить учитель: А коли всі українські діти такі, то....?

5. Гандзя.

Ми вїхали в село. Зимою 1918 р. В дванайцять коний. Нам кажуть, що на кінці села ворожа кіннота.

Кільканайцять уланів. Ходять по хатах і рабують. Ми оставляємо коні під опікою, а самі піхотою городами попід плоті, за стодоли, щоб несподівано заскочити.

Побачили нас і почала ся перестрілка.

Лежу на снігу за стодолю. З хат, з-за углів виглядають жінки і нарікають.

Перед нами отвертий майдан так, що незручно рухати ся з місця.

Тоді — ніколи сього не забуду — тоді маленьке дівчатко, обнявши обіруч оберемок соломи, завертаючись у глибокому снігу, йде до мене. Поміж кулі.

Що се в неї за намір? — Я так зацікавив ся, що стріляти забув.

А вона підходить ближше і з такою щирістю, запопадливістю, з тою солодкою наївністю дитячої душі, кладе соломі побіч мене:

„Нате — на снігу не добре, замерзнете“.

Я схопив дитину, притягнув до себе на землю — бо її взяли на ціль.

Розгорнув скоро соломі, прикрив дитину полою широкого плаща:

— Ох ти, як тебе звуть?

— Гандзя!

І з таким довірем горнеть ся до мене!

Вона своїм розумом так, як уміла, щиро і просто показала свою любов до свого стрільця...

Ми остали в селі. Я був на квартирі в її матері.

Зимовими вечерами складав їй казки. Вона сиділа у мене на колінах і слухала з таким захватом!

Наші казки переривали ворожі стрільна своїм язготом.

Наші казки переривали стрільці своїми звітами.

А коли счинилась метушня, я виходив із хати, а вона йшла за мною, держала мене за руку.

Коли я відходив на день-два, вона марніла, а мені було сумно.

Вона журилась, що нічим не може помогти нашим стрільцям.

— А чи ви будете до літа тут?

— Ох, дитино, до літа — ми хочемо бути далеко. А на що тобі?

— А в літі то я носила би воду стрільцям, а тепер зима, то вони не хочуть пити. Правда?...

З мене жартували, що я не поведу сотні ні вперед, ні в зад — бо мене Гандзя держить.

Та ми пішли вперед.

А коли ми прощали ся, то я дав їй маленький хрестик на пам'ятку — а вона не мала що мені дати... вона поцілувала мене на дорогу.

І до нині чую сей дитячий поцілуй на своїх устах.

Се ви, ви всі, мої кохані, тоді поцілували мене на дорогу. Мене також одного з тих стрільців. Тому я остав ся вам і говорити буду вам і всім про тих ваших ровесників.

А ви тямте сі казки. Вони вам кажуть: Будь гордим, будь смілим, не бій ся смерті. Тіш ся життям, гляди радісно вперед, та коли прийде хвиля, не вагай ся! За правду — лиш сей, що вміє гідно вмерти, лиш сей, кажу вам, має право жити.

Жити вільним, свободним, стреміти до во л і.

Чиж думаєте, що кров, та кров пролита, пропадає безслідно?

Ніколи.

Отсе вам кілька прикладів із тих, що сплітали Вам вінок слави.

А Ви сей вінок маєте доповнити.

Памятайте про се!

Гостина святого Николая.

На білому коні до Вас прибуваю,
Діти мої милі! Широ Вас вітаю!
Забавок гарненьких десять кіп привожу,
Всіх Вас обдарую, чим лиш тільки зможу.
Кождої хвилини на Вас гляджу з неба
І знаю всіх добре, чого кому треба.
Все тут у небесній книзі прочитаю,
Яку надгороду кожде ждати має.
Любчик і Даруся, що гарно читають,
В школі сидять тихо і не розмовляють:
Книжечки і пера від мене дістануть.
Для Ромка і Славка саночки ладую,
Іренці й Олюси лялечки дарую
За те, що родичам журби не справляють,
Суконки шанують, радо все сповняють.
Всім, що пильно вчать ся, з ніким не сварять ся,

З калік не сміють ся, з псами не дрочать ся,
Повнісеньку торбу дарунків навязу,
Під подушку ранком вам сховати скажу.
І про Тебе, Нусю, я не забуваю;
Редактором Тебе зробити гадаю.
А для Вуйка Влодка теж дарунок маю:
Я перо із бузька йому посилаю.
„Юрчикови“ шапку козацьку з кутасом
Й чоботи на виріст з високим обцасом.
Вам, Пане Редактор?... Чим Вас обдарую?...
Дам Вам марок вагон, як лиш наладую.

* * *
Всім нечемним і лінивим, непослушним і крикливим,
Замурзаним і плаксивим, незгідливим і сварливим,
Різочок много приношу,
Вибити їх добре прошу! (дебе.)

Богдан Лихіцький.

Зимова казка.

I.

Здавало ся, що ще повернуть ся. Здавало ся, що ще загремлять гармати, заторохкотять кріси і на вулицях розцвітуть блакитно-золотисті квітки. Здавало ся, що повернуть ся юні, радісні дні і щезнуть сірі хмари з над города.

А в городі обличчя покрили ся смутком і стражданем, небо заволокли важкі, сірі хмари і всюди було безмежно сумно. Темні контури камениць губили ся в мраці, що безнадійною наміткою закрила город. Рідко падав сніг і з кожною хвилиною ставало сумніше.

Вже нема надії!

Не всміхнеть ся сонце, не щезне смуток і страждання. Пропало все! Не уступлять ся з города сі суворі, ворожі обличчя і мрака, що загородила шлях сонцю. Не скінчить ся важка, гнетуча своєю суворістю зима... Пропало...

І Коля важко, безнадійно страждав.

Гей, як колись було весело!... Город тремтів запалом, усе нові полки йшли на поле бою, квітками обсипувало їх... Вулиці греміли піснями, а з ними вливалась у серце бадьорість і радість. Так було радісно, так радісно...

А опісля...

Опісля прийшов ворог. Безмилосердний, суворий ворог. А з ним прийшов смуток і страждання. Прийшла мрака і голод. Прийшли сльози і ридання.

І кілька разів згадував Коля отсі жахливі хвилини — все сльози тиснули ся до очей.

Які безцвітні, пресмутні спогади!

Якже смутно було в сю хвилину, коли городом перекотили ся наші гармати, переплили боеві полки, коли не стало сього, що дороге серцю. Якже тремтіло серце в грудях, як билось воно, коли роздав ся кінський тупіт на хідниках і в город почали входити ворожі війська. Якже було смутно...

А відтак діялось іще гірше.

...Ворожі вояки почали скидати блакитно-золотисті прапори. З грюкотом падали вони на вулицю, мішали ся з грязюкою та болотом. І серед сеї великої зневаги лежали вони і не було кому їх підійняти.

...Розпочали ся труси. Довгими низками тягнули ся по вулицях походи арештованих. Ішли з терпінням у душі та вогнем у очах. А коли втома скувала їх ноги, підгонювано їх прикладами крісів.

І Коля затискав голову в малі п'ясточки і ридав сердешними, болісними сльозами.

Днями й ночами наслухував, чи не почує радісного грюкоту гармат... Блукав по городі і шукав своїх... Але не находив. Стрічав самі насуплені, суворі обличчя і зловіщу радість на них. Стрічав лише все ті самі камениці, сповиті мракою і обличчя, сумовиті і страждаючі. Все радісне й веселе пішло з города. Пішло в слід за блакитно-золотистими квітками.

А коли не стрічав ні радості, ні весіля, і не було вже куди йти, повертав до хати. А в хаті було ще сумнійше. Батько пішов на схід разом із усім тим, що було радісне і бадьоре, а полишилась лиш мати і малий Коля і смуток серед чотирох стін. І було ще сумнійше.

А найгірше то було отсе глузованє. В кождому ворожому обличі бачив Коля глузованє. Глузованє з усього найсвятішого, що мав Коля. З радісних, соняшних спогадів, і з безхмарних, золотих днів.

І в горлі стискало щось люто, прелюто, не пускаючи сліз з очий.

II.

Аж у котрусь хвилину стало так невиносно, що й гірш не могло бути.

Прийшли вістки: наші відступали все даліше. Даремні всі зусилля, всі надії, всі кроваві жертви. Погасла надія.

І один Бог знає, як страждав тоді бідолашний Коля. Як стискалось йому серце, коли він чув хлипанє матері. Яким холодом прошибали його глухі, зловіщі вістки. Вже не було сумніву.

Щораз більше напливало до города сих жорстоких ворожих вояків. Що раз більша була їх радість. І щораз більше пригноблене.

І тоді Коля рішив ся.

Рішив ся покинути город, повний горя і смутку, та напруживши всі свої невеличкі сили, попрямувати туди, куди пішла радість, свої кохані обличчя і батько і все, за чим тужить і рветь ся. Рішив ся тікати від страждаючого города, від сліз та мраків. Рішив ся в тайні, сам один...

І наважив ся, хоч важко було покидати страждаючу неньку в сім городі, повнім сліз, хоч так горяче прагнуло ся сказати: „Ходімо, мамо, туди, куди пішли вони...”

І Коля зовсім виразно чув, як два люті вороги бороли ся в ньому.

Один казав: Ти безжалісний і жорстокий. Хочеш залишити самотну неньку отут, посеред самих ворогів. Твоє серце тверде, мов крига зимою. Ти поганий хлопчище.

А другий відповідав: Не жаль тобі за тим усім, що минуло? За днями радісними і безтурботними? За рідними обличчями, за весело гремучими гарматами? За піснями, такими дивовижно своїми і рідними? — Ходи! побачиш знову все те, за чим тужиш...

І Коля невідклично рішив ся йти. Хоч жаль було... Хоч хотіло ся припасти неньці до ніг і просити прощення...

III.

Був морозний, зимовий ранок, коли Коля покидав город. Не думав про великий простір, про люту зиму, про ночі розсяяні зірками та морозом, про холод та голод. Прагнув лиш йти туди, куди пішли вони.

Почілував мовчки неньку в руку і прожогом вибіг із хати. Бояв ся, що сльози здушуть йому горло і він зрадить ся. Тоді прийшлоб ся лишатись.

Весело і радісно було покидати поганий город. По хідниках спочивали ворожі вояки, сміяли ся чогось і раділи страждаючому городови.

Швидко перейшов Коля город і опинив ся на засипаному снігом шляху. Куди не глянути,

всюди біло, однаково біло. Біле море... А позаду чорнів у далечині ненависний город.

Гей, щоб лиш даліше! Щоб лише вспіти утікати від поганих ворогів, від їх лютих поглядів, від наставлених штиків.

Кріпкий мороз стискав усе тіло і доходив мабуть до самих костей. Здавало ся, неначе хтось великий і дужий простягав до Колі здоровенну руку і обіймав його нею. Холодний вітер сипав в очі снігом і вкривав усе поле білою наміткою. Спровола Коля став лиш білою, маленькою точкою на безмежному білому океані.

В котрусь хвилину почав він швидко бігти, в намірі загірті ся бігом. Одначе втомлені ноги збунтували ся і не хотіли бігти. Коля спотикнув ся і впав у снігову кочугуру. На силу підняв ся він і потюпав далі.

Хуртовина все дужчала. Вітер, іще рано лагідний, біля полудня змінив ся в справдішний гураган. З божевільним гудінєм перебігав він полем, крутив ся метелицею, перекидав ся снігом і насипав цілі кочугури снігу. А сніг сипав усе густіше, немов у поміч вітрови...

Швидко почало ся смеркати... Ніжні сутінки сповили все поле непочутною габою. На душі робило ся сумно й самотно...

Коля тремтів від зимна. Втомлені ноги приставали, жах перед сею зимовою нічю скував їх йому. Коля згадав свою самотність серед сього безмежного поля і сльози почали йому тиснути ся до очий. А гураган божеволів серед поля, перегоняв ся по безкраїх просторах, у безсильній люті підіймав із землі гори снігу і шпурляв ними по полі. Раптом прийшла до голови думка:

— Колиб сісти на хвилинку в снігу! Мабуть тепліше булоб. Отак примоститись на малу, малесеньку хвилиночку.

І Коля безсило втомлено присів на снігу. На мить зачинив очі. По голові почали блукати якісь дивовижні думки. Ставало тепліше, майже горячо. Лихорадка непочутно обіймала все тіло.

Очі знов розплюшили ся.

— Де се я? Так темно і непривітно. — Чи не у ліжечку в хаті? І хтось ніжно водить по обличчю рукою. Чи не мамуся цілує на добра-ніч?

Якісь дивовижні образи перебігають перед очима...

— Якже гарно грає музика... І хтось співає... Гучно, весело, радісно хтось співає... І прапори видно...

— Як ясно і соняшно... Як весело сяє сонце. І співають наші... Свої кохані обличчя... Повернули, не позабули!... І блакитно-золотисті квітки... Як тепло і радісно!

— Десь непомітно діли ся мраків. І лихого ворога вже нема... А може все те лиш поганий сон: уся жура, усе страждане і лихоліте, може се лиш нічна примара...

— Чиєсь кохане і знайоме обличчя нахилиється... Тату, ви вернули ся?... І вже не залишите нас... Правда?!

— Ох, якже гарно!

— Чомусь зачинають ся очі... І спатоньки хочеть ся... Мабуть ви пізно вернули... А тепер так солодко дрімать... Вернули наші завітчані стрільці, вернула радість. Якже солодко дрімать... Як радісно...

Самбір, 14. XII, 1920.

Г у с ь.

Гнівала ся біла гусь
На домашні птиці,
Що говорить кожда з них
Лиш якісь дурниці.

Чом не гегає як я?
От хоч би та качка!
Квака, квака цілий день,
Мов яка дурачка.

Або курка? Квокче лиш,
Що аж слухать грішно,
Або журить ся весь день,
Аж згадати смішно.

А когут як закричить
Своє „кукурику“,
То хоч в поле де втікай
Від такого крику.

А вже індик як зачне
Бовтати що сили,
То хоч сядь собі тай плач!
Ах мій Боже милий!

Я учила їх нераз
Гегати, сичати,
Та що гарне, дуракам
Годі памятати.

Аж почув се горобець,
Як гусь нарікає,
А він, мудрий молодець,
Так їй примовляє:

„Ех, ти гусь, дурна ти гусь!
Так ти не балакай, —
Але штуку покажи
І хоч трошки квакай.“

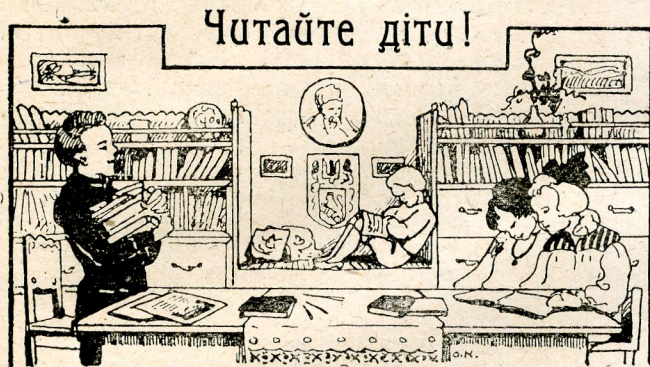
Або крикни мов когут
Зараз „кукурику!“
Але тут дурненька гусь
Наробила крику:

„В мене дзюб не є такий,
Як у тої дичі
І не вийдуть з нього ті
Дикунські кличі!“

„Так і курка — каже той —
І когут і качка
Мають дзюби не такі,
Як ти гусь-дурачка!“

„Тож як квакне дехто з них,
Крикне „кукурику“,
То ти на них не бісись,
Шкода твого крику!“

Микита Магир.

Чи знаєте се, Любі Читачі, що гарна книжка є найліпшим приятелем чоловіка? Тому у довгі зимові вечери, коли по щоденних трудах зійдете ся при столі з усею ріднею, беріть до рук книжку тай читайте голосно, а всі присутні нехай слухають. Питаєте: Що читати? Отсі книжечки, яких спис подаємо низше. Є се книжечки видані „Світом Дитини“ тай виключно для малих читачів призначені. Їх зміст так різнородний і гарний, що не начитається їх до сита, а ще безчисленна скількість пречудових образків збільшає їх вартість.

Ось вони:

1. *Оскар Уайльд*: „Зоряний хлопчина“. Ціна 80 марок.

(Є се історія залятого князенка, що зіркою упав з під облаків, тай через своє недобре серденько творить много лиха своїм родичам. За кару перемінив ся він у велику ящірку тай спокутує свої проступки милосердним ділом. За се стає назад людиною і відзискує утрачених родичів і княжий престіл).

2. *Вільгельм Буш*: „Максим і Марко“. Ціна 130 марок.

(Се знов веселі пригоди двох збиточників, яких за кару зіли качки мельника — Лотоцького, пана на Лотоках).

3. *О. Білоусенко*: „Пригоди Вовка-Неситого“. Ціна 130 марок.

(Всі байочки про Вовчика-братіка, які тільки хто знав про сього великого глитая із звірячого царства, зібрані тут в одну цілість, яку пояснює 53 образки).

4. *Вільгельм Буш*: „Нечемне вороня“. Ціна 100 марок.

(Збитки і псоти ведуть усе до злого і все мають сумний кінець. І так теж стало ся з малим воронятком, яке Ромчик зловив у лісі тай приніс своїй теті в подарунку. Воронятко, виховане в лісі, не знало ся на „добрім тоні“ і скоїло много лиха в хаті. За се стрінула його кара).

5. *Вільшенко Я.*: „Чорнокнижник з Чорногори“. Ціна 150 марок.

(Непослух — се найгірша привичка у дітей. Кілько то через се справляють вони грижі своїм родичам. За непослух прокляв свого сина могутний чорнокнижник, князь на Чорногорі. Минуло много літ від того часу, як се стало ся, а непослушні діти є ще й досі на Україні, бо князь сей ходить усюди тай заглядає у кожде віконце кожної української хати. Як не найде ні одної неслухняної дитини, тоді його царство вирине з нутра озера, і його синок поверне до життя, а на просторі від Карпат і Сяну аж по Кавказ настане Боже Царство — Вільна, Соборна Україна).

6. *Вільшенко Я.*: „Червона Шапочка“. Ціна 120 марок.

(Є се звісна кождому з Вас казочка про дівчинку, яка годувала Вовка Неситого, а він опісля з вдячності хотів її пожерти. Одначе ся штука йому не вдала ся, бо смілий стрілець виправив його туди, де „раки зимують“. Сю казочку можна представляти на сцені і вона для діточих театрів дуже надасть ся).

7. *Антін Лотоцький*: „Вільгельм Тель“. Ціна 120 марок.

(Се прекрасне історичне оповідане опираєть ся на переказі про недоброго австрійського намісника Геслера, що правив кантоном Швіц і Урі в Швейцарії перед 600 роками, і геройського верховинця Вільгельма Теля, якого стрілець ніколи не хибив цілі. Стріла Теля післана з лука в груди жорстокого намісника — увільнює Швейцарію від ярма неволі).

Телеграма!

Поручаю всім Родичам, щоби на день мого прибуття на землю в сім році, купили своїм діточкам СЕРІЮ (7 штук) прегарних книжечок „Світа Дитини“. Ціла серія в гарнім упакованню коштує 750 Мк. Зголосуйте ся за ними: Львів, ул. Зіморевича 3, I пов. † *Святий Миколай* (власноручно).

Наш біляне за 1921 рік.

Серед дуже невідрадних обставин змогло Видавництво „Світ Дитини“ в 1921 р. удержати ся на занятій в падолисті 1919 р. культурно-виховуючій стійці нашого суспільного житя. Як дуби-велити, підтяти грабіжною рукою „плянтора-кольоніста“, падали поодинокі органи, що були викладником громадської думки українського народу в Галичині, що були жерельцем надій на красшу будучність. Вони нині замовкли, заніміли.

А Нарід же на нові дуби-велити, які сильно вкорінять ся на нашім суспільно-національнім ґрунті так, що вже ніяка „нечиста“ сила не зможе їх викорінити.

Маленький „Світик“, немов дрібна берізка, мусів у сьому році завзято опирати ся сильній хуртовині. Вже, вже були хвилини, що молодий пенє не видержить сильного напору протистий і зломить ся... Його навіть підрізала була „червона пилочка“ урядового цензора. Одначе він якось перетривав усе те щасливо і з погідним лицем йде дальше своєю стежкою до наміченої мети.

Що малому „Світикови“ удало ся щасливо все перетривати, то заслуга в тім двох сил:

1) моральної (се велика любов і сердешна звязь його з невеликим вправді, але ціпким гуртком читачів, які дали наглядні докази, що „Світ Дитини“ є для них справдішним світом їх житя);

2) матеріальної (се поміч у грошах від наших Дорогих Земляків з Америки і Канади, які зрозуміли вартість і потребу для підростаючого молодого покоління такого видавництва, як „Світ Дитини“).

Сотки листів із признаннями та заохотою до витривалості праці на сій ділянці — були й остануть для Видавництва животворними струями, які велять перетривати найтяжші проби та побороти найсильніші перепони.

Матеріальна підмога від американських Українців прийшла й приходить дальше Видавництву дуже в пору. Видавництва о такім закрою, як „Світ Дитини“, не в силі удержати ся виключно з передплат. В самостійних державах на таку ціль ідуть значні субсидії з державної каси. У нас державну касу мусить заступити жертвенність суспільности. І ся жертвенність у нас творить і держить при житю неодну суспільну установу. На жаль тільки є ся жертвенність у відношеню до нашої чисельности дуже мінімальна. У нас складає на жертвеннику для загального добра все, що має, одна тільки і то найменша частина суспільности, яка в додатку жиє тепер в остатній нужді та примирає голодом. З остатнього стягають ся „парії інтелігентного пролетаріяту“ на газету, на книжку, на „Рідну Школу“ і т. д. Подавляюча більшість сидить мов заклата, а доступ до її скрині або калитки мають хіба ті, що ходять „ре-квірувати“ в асистенції кріса.

Сумний се обяв у нашій суспільности. Є се рак, який точить наш народній організм у чужу користь.

І наколиб не поміч із-за моря, булаб не одна суспільна установка в сім році перестала існувати, а першим з черги був би саме „Світ Дитини“.

Завдячує він своє існуванє кільком щирим патріотам, які доложили всіх зусиль, щоби допомогти доброму ділу.

Одним із перших ініціаторів збірок на підмогу „Світикови“ був Вп. Михайло Зазуляк, народній учитель у Нью Йорку і Вп. Микола Репен, редактор „Народного Слова“ в Пітсбурзі. В слід за ним підняли дуже інтенсивну акцію пропаганди „Світа Дитини“ Вп. Василь Вавриневич, народній учитель у Тіодор (стан Саскачеван у Канаді), який зібрав 65 долярів на пресовий фонд і приєднав около пів сотні передплатників, Вп. Володимир Коман, адміністратор „Канадійського Українця“ у Вінніпегу, що придбав для видавництва із самого Вінніпегу покищо поверх 100 передплатників. У тім напрямі з великими успіхами працює також у Вінніпегу Вп. Марія Кордяк, народня учителька. — В окрузі Манітоба працює вельми щиро над ширенєм „Світа Дитини“ Вп. Йосиф Когут із Стюартбурн. Заслуга сього громадянина-патріота лежить крім сього ще в тім, що він масами спроваджує всі нові книжки зі Старого Краю, чим у великій мірі причиняєть ся до ширеня культурного руху між Українцями в цілім дістрікті. — Немалі заслуги в ширеню нашого видавництва положили: Вп. Андрій Блашук із Дітройт, Вп. Антін Когут із Бейон, Др. Семен Демичук із Джерзі-Сіті, Всеч. о. Олекса Пристай з Карнеджі, Всеч. о. Мирон Залітач з Вунсокет, Вп. Касіян Багрій з Неварку та Сестри Василіянки з Філядельфії.

Ми з радістю стверджуємо на сім місци дуже потішаючий прояв, що акцію пропаганди „Світа Дитини“ в Америці й Канаді ведуть усі одиниці, яким вихованє молодого покоління лежить на серці, одноцільно та згідно, помимо своєї партійної приналежности. — Наколи ся справа піде дальше тою ходою, то маленький „Світик“ стане на могутних основах та й здобуде великий вплив на хід вихованя українського наймолодшого громадянства не тільки тут у краю, але й там далеко за широким Океаном.

Ми надіємо ся, що в 1922 р. скількість читачів та передплатників з Америки й Канади зросте в десятеро. І тому, хоч кінчимо сей рік фінансовим дефіцитом около чверть міліона Мк. п., віримо в красше Завтра, бо здобули ми для себе неподільно золоті серденька української дітвори.

Се для нас міліардовий капітал, се цінність, яка не має рівної в світі. І хоч у сьогорічному білянсі матеріальні „пасиви“ виказують досить значний недобір, то навпаки наші моральні „активи“ виказують великі прибутки.

Сподіємо ся, що стан сей у новому році при щирій допомозі людий доброї волі вирівнаєть ся після всіх правил суспільної бухгалтерії.

В кінци на сім місци складаємо щирю подяку всім дотеперішнім Співробітникам і Співробітницям, завдяки яким видавництво наше здобуло собі право горожанства в культурному житю українського народу.

Видавництво „Світ Дитини“.

Розвязки загадок

з 23 числа „Світа Дитини“.

Ребус ч. 23:

Пора, мій краю, пора, народе,
Здобути свободу, вна нам свята,
Пора гукнуть аж під неба зводи:
Вкраїна свободна — Вкраїна вільна!

(Замітка: Укладчиком сього ребуса є Нусьо Думін, а не як через похибку подано — О. й Т. Савки).

Загадка складова: Конскрипція.

Фігуральна загадка: Махно.

Числова загадка:

8	4	3	2	3	20
6	5	1	1	7	20
3	3	1	8	5	20
2	3	8	6	1	20
1	5	7	3	4	20
20	20	20	20	20	

Таємнича візитівка: Міністер скарбу.

Замітка: Загадок у сьому числі не подаємо з тої причини, що се останнє число II річника, тай розвязки з них мусілиб перейти до III річника.

Влучні розвязки надіслали:

Сл. Ір. і Д. Остапчуківні з Закарпатської України, Ір. Утриско, М. Н. й І. Турчмановичі, О. Мандзюківна, М. Менцінський, О. й І. Потерейківні, Н. Думін, Е. Бровар, Л. Николик, Ю. Сухий, В. Шеремета, Б. Іжак, Ученики й учениці I класи прив. гімн. в Ланчині, Л. Волянський.

Вислід льосованя:

Премію „Вільгельм Тель“ виграла: Ученики і учениці I класи прив. гімн. в Ланчині, Евген Бровар у Михнівці і О. й І. Потерейківні в Замочку.

Дозьо Налуковий в Курівцях: Чи прийшли всі числа „Світика“ до Тебе без перешкоди? Як би Ти був пильно переглядав остатні числа газетки, був би довідався про причину опізнення приходу „Світика“. Як подобався Тобі „Юрчик Кучерявий“? Чи читав оповідане „Як вуйко став бабою“? Не забувай і пиши часто!

Богдан і Ліда Тишинські в Звенигороді: Складова загадка не була добра. Уложене доброї загадки коштує ба-

гато праці. Річник „Світа Дитини“ з 1920 р. (26 чисел — бо ч. 7 й 8 бракує) коштує 1300 Мк, вже з пересилкою. Як надішлете сю квоту, то зараз Вам вишлемо його. Жалуйте, що не знаєте сього вершика з ч. 20, який зістав сконфіскований. „Світик“ не може Вам його сказати, бо дістав би за се „в шкіру“ і пішов би на ул. Яховича, або Баторія.

Галля й Зоня Пісечькі в Стефковій: За гарний листик „Світик“ Вам дякує. Від тепер не забувайте про свого „старого“ приятеля у Львові і частійше давайте знати про себе. „Веселого“ представлення нема у нас поки що. Одначе вкоротці буде дуже весела 3-актова комедійка Лесі Верховинки п. з. „Іменини Влодка“. Попросіть Паню Учителю, щоби Вам допомогла у зладженню всіх причандалів і заграйте „Червону Шапочку“. У Львові грали сю штучку малі діти із Захоронки. Юзя Худя „Світик“ поздоровляє і дякує за привіт.

Оповістка.

Отсим повідомляємо всі аматорські дружини театральні, які схотять давати виставу драмованої казки в 2 діях Я. Вільшенка п. з. „Червона Шапочка“, що штука ся перейшла цензуру Дирекції держ. Поліції у Львові і рескриптом з дня 18 падолиста 1921, до ч. 74063/21 дозволена до вистав на сценах аматорських театрів.

При донесеннях про виставу сеї штуки до повітових властей (Староства) треба покликати ся на сей рескрипт.

Видавництво „Світ Дитини“.

Виказ жертв

(у марках).

На фонд „Рідної Школи“: Д. Верес 40.

На „Миколая“ для воєнних сиріт: Люба і Юрчик Сухі 1500.

На пресовий фонд „Світа Дитини“: С. Поліщук 10, Н. Хаджай 200, А. Тишецька 100, Ю. Великанович 240, Українська молодіж з Болехова 600 (збірка на вечерниці), Безіменний філантроп 2000 (одинацятый раз). Вп. Іван Кушнір з Дітройт 2 долари, Николай Дембицький з Дітройт 1 долар. (Збіркою заняв ся Вп. Андрій Блащук).

Загальне зіставлене жертв,

які зложили читачі „Світа Дитини“ протягом 1921 р.

На:

1) „Рідну Школу“	6.321 Мк.
2) Воєнні сироти	3.078 „
3) Полонених та інтернованих	345 „
4) Голодуючих Гуцулів	925 „
5) „Миколая“ для сиріт	1.500 „
6) „Ялинку“	110 „
7) Дар для „Просвіти“	1.400 „
8) Фонд „Учіте ся“	4.369 „
9) Пресовий фонд „Світа Дитини“	112.053 „

та 140 доларів і 50 центів.

Інтересовані організації та установи зволять через своїх повновласників побрати сі квоти в терміні до 31 грудня с. р.

Адміністрація.

Найкрасшим даруночком на Святого Миколая чи Різдво Христове є безперечно гарна книжка. Не забувайте про се, і зажадайте цінника видавництва „Добра книжка“, що видало багато гарних творів для молоді. — Коли Вам спішить ся, пришліть 1.000 Мк., а дістанете 20 ріжних книжечок. Пишіть на адресу: „Добра книжка“, Львів, ул. Содова ч. 4.

Запросини до передплати

„СВІТА ДИТИНИ“

на 1922 рік.

Маленький „Світик“ розпочинає третій рік свого існування. Не міг він доси як слід розвинути своєї діяльності та всіх задоволити, бо на перешкоді цьому стояло багато, дуже багато всяких причин. Одначе по своїм силам він змагався за весь сей час стати щирим приятелем українських діточок: розвеселяв їм сумні хвили, хоронив молоденькі серденька від гадючої їди „чужих впливів“, кріпив діточі почування й молодечі пориви героїськими вчинками „Іх ровесників“. Під свій стяг змагає він згуртувати всіх дітей Соборної України, яких лиха доля розкинула по широкому світі. Він бажає стати „золото-жемчужним“ мостом духової злуки поміж усіми дітьми, що їх розлучив кордон, широкий океан, чи політично-партійна орієнтація їх батьків.

„Світ Дитини“ не має кордонів, не знає партій, не терпить міжусобиць. Він широкий як океан, чистий як хрусталь, бажає всі серця українських дітей зілляти в одно велике Золоте Серце, якого ім'я: **Незалежна Соборна Україна!** Тому з невідмінною, як доси, програмою своєї діяльності розпочне він і 1922 рік.

Економічна руїна нашого краю, безвартність теперішньої валюти — у великій мірі впливають на се, що „Світ Дитини“ не може так ширити ся, як належало би сподіватись. Постепенна підвишка цін паперу, друкарських робіт, цинку і хемікалій на кліші справляє, що кождий новий наклад газетки дорожчий, за чим слідує щомісячна підвишка ціни передплати.

Видавництво „Світ Дитини“ бажає на 1922 рік **побільшити обем газетки**. Остане газетка дальше двотижневником, т. зн. буде виходити кожного 1-го і 15-го в місяці, як доси, одначе обем поодинокого числа буде мати 16 сторін. Є се одначе поки що проєкт, якого виконане залежати-ме від скількості зголошених передплатників і зложених ними **з гори передплат на 1922 рік**. З причини, що висоти передплати наперед не можна точно означити по причині постійної зміни цін та всяких валютних неправильностей — Видавництво наше рішило назначити квоту: **1.000 Mk. п.** як **задаток** на передплату на 1922 рік, платну **з гори**. Всі отже дотеперішні передплатники, які бажають остати ними, зволють надіслати сю квоту в можливо найкоротшому речинці (найдальше до 20-го грудня с. р.), щоби Адміністрація могла точно означити скількість „дійсних“ передплатників і відповідно до сього урегулювати висоту накладу.

Надсилане з гори більшої квоти на задаток передплати має сю добру сторону для всіх передплатників із провінції, що: 1) Дає їм спромогу точної контролі, доки вистає вплачена з гори квота **1000 Mk.** Потреба буде тільки зісумувати ціни поодиноких чисел, почавши від 1 січня 1922 р., відіймати сю суму від вплаченої квоти і вже знають стан передплати. 2) Ощадять собі видатків на перекази та марки при щомісячній або кварталній висилці гроший і клопотів із переказуванем гроший, як іде хто до міста на пошту. 3) Адміністрації справлять через се 80%-ову полекшу при контованню позицій кожного передплатника. 4) Ощадять Видавництву по 5 Mk. від кождоразової посилки „за дорученє“.

Видавництво доси поносило дуже великі втрати із сих, на око дрібних видатків і з тої причини призадумало перевести в жите, для обопільного добра, сей спосіб вплачування передплат, як у сім обіжнику подано.

Тим чином не існують уже від тепер місячні, ні кварталні передплати!

Передплата для Америки й Канади на цілий рік виносить: **2 долари**. (Одначе накопи обем газетки остане 8-сторінковий, тільки: **1 доллар**). — Гроші на передплату з Америки й Канади пересилати в „реджістрових“ листах. Доходять зовсім безпечно.

Передплата для заграниці в Європі є 100% висша від передплати в краю.

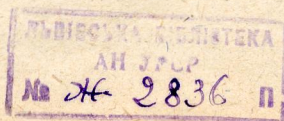
Видавництво „Світ Дитини“ приєднало на 1922 рік цілий ряд нових співробітників, яких праці причинять ся до розширення обсягу діяльності одинокого під сю пору на всю Україну діточого журналіка і будуть цінним вкладом у нашу діточу літературу.

Успішний розвиток і дальша доля маленького „Світика“ лежить отже в руках української суспільности в Галичині і в Америці. Нехай ні тут, ні там не буде ні одної української родини, яка не заперенумерувала би на 1922. рік для своїх дітей сю гарну й пожиточну газетку. Ніхто не повинен під теперішню пору жаліти сього дрібного видатку, що рівняєть ся кільком передвоєнним коронам, бо моральна користь, яку осягнуть їх діти через лектуру, буде стояти у міліоновім відношенню до понесеної втрати. Нехай кождий, кому лежить на серці добро власної дитини, затамить собі се, що „які є діти — такий у будучности буде народ!“

Львів, у грудни, 1921.

Видавництво „Світ Дитини“.

Редакція і Адміністрація: вул. Зіморовича, ч. 3.

2p10k

2836

III
n-12526

1921

2 10

01022

X